

GLAS

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

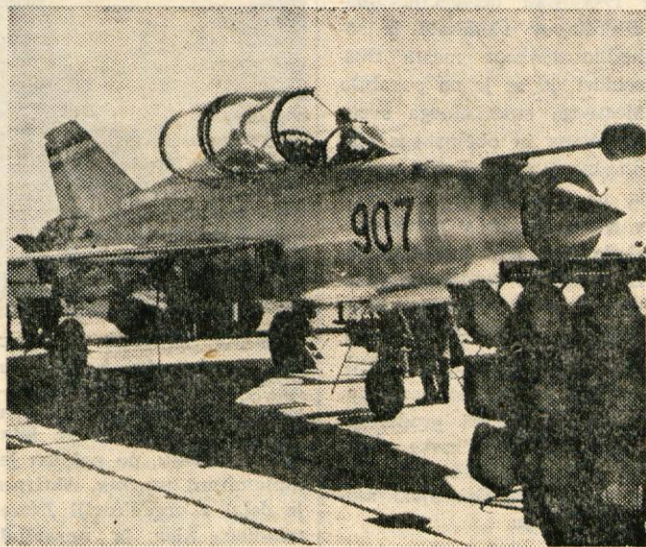
Novi ZIS in njegove naloge

»... Sem za jasen in konkreten program, samostojno in odgovorno delovanje. Dosti je že bilo raznih deklaracij — sedaj so nujne akcije. Njihova idejna osnova so gospodarska in družbena reforma ter politična stališča IX. kongresa ZKJ...« je dejal v svojem nastopnem govoru novi predsednik zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičič.

Že iz teh besed lahko povzamemo, da bo osnovna težnja novega najvišjega izvršnopoličnega organa zvezne skupščine odločno nadaljevanje družbene in gospodarske reforme. »V vseh odločitvah nove vlade,« je nadalje poudaril Mitja Ribičič, »bo prevladoval interes delovnega človeka v združenem delu in večanju materialne osnove samoupravljanja.«

Analiza ekonomskega položaja, celovita revizija zvezne zakonodaje, prilagajanje federacije samoupravnemu sistemu, večje pravice in odgovornosti republik in izdelava novega srednjeročnega plana — to je le nekaj nalog novega izvršnega sveta, s katerimi se bo moral spoprijeti v prihodnjem mandatnem obdobju. Do uresničitve teh nalog pa bo lahko prišlo le s tesnim sodelovanjem in zaupanjem med zveznim izvršnim svetom in republikami, družbenopolitičnimi organizacijami, zbornicami in drugimi gospodarskimi združenji. Posebno je bila v Ribičičevem nastopnem govoru poudarjena nujnost povezave z znanstveno-raziskovalnimi institucijami in znanstveno-raziskovalnim delom, kajti v tem je »eden od najodločilnejših elementov družbeno-ekonomskega razvoja sodobnega sveta.«

V. Guček

21. maj — dan letalstva: Danes jugoslovanski vojni letalci praznujejo svoj dan. 21. maja pred 27 leti sta partizanska pilot Franjo Kluz in Rudi Čajavec opravila prve bojne naloge in s tem položila temelje našemu vojnemu letalstvu.

100 let tabora

»Živela Slovenija!«, »Zedinimo se!«,
»Ne vdajmo se!«

Preteklo soboto je minilo 100 let od velikega tabora v Vižmarjih, na katerem se je zbralo okoli 30.000 ljudi. Omenjeni tabor je, kot že pričajo njegova gesla, bolj kot katerikoli drugi tabor poudaril zahteve po zedinjenju Slovencev. Vižmarski tabor je pomemben tudi po tem, da je zahteval ustanovitev slovenske univerze.

To pomembno obletnico so v petek, 16. maja proslavili v dvorani slovenske filharmonije v Ljubljani predstavniki 16 občinskih konferenc SZDL — Domžal, Grosupelj, Jesenice, Kamnik, Kranj, Radovljica, Škofje Loke, Trzin, Vrhnika, Litje, Logatec in šestih ljubljanskih občin.

Potem ko je Stane Sever zbranim udeležencem recital Prešernovo Zdravljico, je spregovoril profesor Rado Jan, nato pa je dr. Vasilij Melik, docent na filozofski fakulteti govoril o stoletnici vižmarskega tabora. Na prireditvi je nastopil tudi pevski zbor Franceta Prešerna iz Kranja, ki je zapel šest pesmi Jakoba Aljaža, Antona Hajdriha, Petra Liparja, Ubalda Vrabca in Stanka Premrla.

V. G.

Stane Kavčič v Bohinju

Začel se je tridnevni seminar o aktualnih nalogah sindikata

Bohinj, 20. maja — V Mladinskem domu se je danes dopoldne začel tridnevni seminar za predsednike občinskih sindikalnih svetov, predsednike in tajnike republikanskih odborov sindikata in predstavnike ter tajnike komisij pri republiškem svetu zveze sindikatov Slovenije. Osnovni namen seminarja je seznaniti sindikalne funkcionarje z najbolj aktualnimi družbenopolitičnimi nalogami in problemi, ki predstavljajo osnovno področje delova-

nja sindikatov. Na začetku seminarja je najprej govoril predsednik izvršnega sveta slovenske skupščine Stane Kavčič o osnovnih obrisih in zasnovah dolgoročnega programa razvoja Slovenije.

Popoldne so udeleženci seminarja v dveh skupinah razpravljali o reformi, uresničevanju resolucije o ekonomski politiki, samoupravnem in družbenem dogovarjanju, usmerjanju in delitvi dohodka, aktualnih vprašanjih samoupravljanja in izobraževa-

Z zasedanja občinske konference ZK Kranj Volitve — preizkus tudi za komuniste

Novi sekretar komiteja občinske konference ZK v Kranju je Franc Rogelj

Kranj, 20. maja — Popoldne je bilo v Domu JLA v Kranju osmo zasedanje občinske konference zveze komunistov. Na njem so člani razpravljali o volilni aktivnosti v občini, o kadrovskih in vsebinskih vprašanjih za volitve v organe ZK in izvolili štiri nestalne člane republiške konference ZK. Razen tega so za novega sekretarja komiteja občinske konference ZK v Kranju izvolili dosedanjega predsednika občinske konference SZDL Kranj tovariša Franca Roglja.

Ker člani konference niso imeli pripomb na poročilo o delu komiteja med sedmim in osim zasedanjem konference je o družbenopolitični aktivnosti ob volitvah v skupščinske organe spregovoril Franc Rogelj. Uvodoma je poudaril, da se je v praktični predvolilni aktivnosti dejavnost komunistov zllila s prizadevanji vseh ostalih organiziranih socialističnih sil, predvsem pa z aktivnostjo socialistične zveze in sindikatov. Dejal je, da so bile volitve politični preizkus, ki je razgalil dejansko družbeno vlogo posameznih družbenopolitičnih organizacij. Bile pa so preizkus tudi za njihovo vodstvo. Za zvezo komunistov pa je bila predvolilna aktivnost pomembna tudi zato, ker naj bi dokazala, kako so komunisti in organizacije ZK uresničili temeljne cilje reorganizacije.

Ko je govoril o politični akciji komunistov ob zadnjih volitvah, je rekel, da je na to vprašanje zdaj težko odgovoriti. Nesporo pa je, da

je bilo pridobljenih nekaj novih političnih spoznanj in navad. Prav to pa terja, da že sedaj, ko so spoznanja in vtisi še sveži, analiziramo konkretne izkušnje in se tako pripravljamo na prihodnje volitve.

Po krajši razpravi o uresničevanju vsebinske reorganizacije zveze komunistov v občini so člani konference izvolili naslednje nestalne člane republiške konference ZK: inž. Jurancič Zdenko, Stane Kavčič, Marjana Markoviča in Vilija Tomata. Hkrati so zaradi nove profesionalne funkcije, ki naj bi jo prevzel v republiški skupščini, razrešili dolžnosti sekretarja komiteja občinske konference ZK Kranj tovariša Martina Koširja in za novega sekretarja komiteja izvolili tovariša Franca Roglja.

A. Zalar

Miha Marinko obiskal škofjeloški aktiv mladih komunistov

Minuli ponedeljek zvečer so člani aktiva mladih komunistov v Škofji Loki imeli priliko prisluhniti besedam tovariša Miha Marinka, ki je govoril o zgodovini KP ter o njenem 50-letnem boju za pravice delovnih ljudi. Ob koncu so poslušalci svojega gosta obdarili s šopkom rož in simbolom mesta — loškim kruhom.

Žiri

Javna tribuna 8., referendum 15. junija

Na zadnji seji skupščine občine Logatec, pretekli četrtek, so odborniki določili datum referenduma, ki bo naredil konec večmesečnim razpravam o nadaljnji usodi Žirov in njih okolice. 15. junija, tako sta sklenila zbor, bodo prebivalci zgornjega dela Poljanske doline glasovali o tem, ali naj Žiri še naprej ostanejo del občine Logatec, ali pa naj se priključijo Škofji Loki. Da bi bili ljudje čim bolj seznanjeni s pogoji za razvoj kraja v prvem in v drugem primeru, s prednostmi in slabostmi odcepitve, nameravajo teden dni poprej, 3. junija, organizirati javno tribuno, na kateri bodo govorili predstavniki (bržkone predsednika) obeh občin.

Trebija

Seminar za nove občinske odbornike

Pred dnevi je bil na Trebiji v Poljanski dolini seminar za nove odbornike skupščine občine Škofja Loka. Ob tej priložnosti so se člani občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti seznanili z gospodarskim stanjem v občini, s problemi, ki jih bo v prihodnje treba reševati in z oblikami ter načinom skupščinskega dela. Razen predsednika Zdravka Krvine, tajnika občinske skupščine Ferdinanda Buha in načelnika oddelka za splošne zadeve Cirila Jelovška sta kot gosta predavala tudi Vlado Lenardič, profesor na Visoki šoli za sociologijo, politične vede in novinarstvo (o občinski skupščini in komuni) in Janez Ster, direktor podjetja Alpejske železnice (o gospodarstvu in aktualnih ekonomskih problemih).

Na koncu so prisotni formirali klub odbornikov in poslancev, ki bo deloval v treh sekcijah: v Poljanski in Selški dolini ter v Škofji Loki.

Zahodno-nemški sindikalisti v Kranju

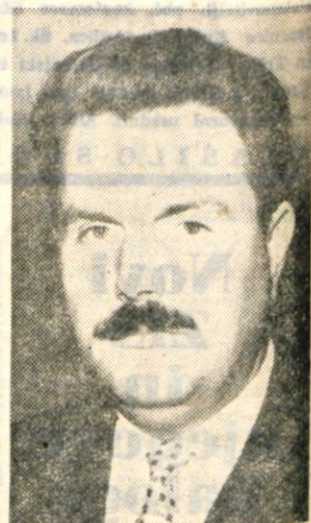
19-članska delegacija mladih članov sindikata iz zahodnonemškega mesta Düsseldorf, ki se je na povabilo Mestnega sindikalnega sveta Ljubljana in občinskega sindikalnega sveta Kranj mudila na desetdnevni obisk v Sloveniji, je v petek obiskala tudi Kranj. Mladi člani študijske sindikalne delegacije so si dopoldne najprej ogledali podjetje Sava, kjer so se pogovarjali s predstavniki tovarne in sindikata. Po sprejemu pri predsedniku kranjske občinske skupščine Slavku Zalokarju pa so si ogledali še Gorenjski muzej v Kranju.

Člani sindikata in Industriegewerkschaft v Düsseldorfu so tako obema sindikalnima vodstvom vrnila lanski obisk v Zahodni Nemčiji. Med desetdnevni obisk so izmenjali vrsto delovnih izkušenj z našimi sindikalnimi vodstvi in si ogledali več zanimivosti v naši republiki.

A, 2.

FRANC ROGELJ — predsednik občinske konference SZDL je bil izvoljen za novega sekretarja občinskega komiteja. Rodil se je leta 1940 v Kranju, po poklicu je diplomirani pravnik. Aktivno je delal v organizaciji Zveze mladine, kjer je upravljal tudi dolžnosti sekretarja CK ZMS, maja 1967 je postal predsednik občinske konference SZDL.

MARTIN KOSIR — dosednji sekretar občinskega komiteja ZKS je bil na včerajšnjem zasedanju konference zaradi prevzema novih dolžnosti razrešen dolžnosti sekretarja. Odveč bi bilo naštevati vse pomembne funkcije, ki jih je opravljal v Kranju ni pa odveč poudariti, da je bilo njegovo delo uspešno. Zato mu želimo na novi dolžnosti veliko uspehov.

Srečanje invalidov

V Vinharjih pri Brdarju v Poljanski dolini je bilo minulo nedeljo, 18. maja, spominsko srečanje vojaških vojnih invalidov in nekdanjih borcev. O vlogi ter pomenu Poljanske doline med NOB je govoril bivši partizan Tone Peterelj-Igor. Srečanje se je zaključilo z bogatim kulturnim programom.

OB 50-LETNICI ZKJ

Osmi kongres ZKJ

Osmega kongresa ZKJ se gotovo vsi še prav dobro spominjamo. Dobra štiri leta — kongres je bil namreč od 7. do 13. decembra 1964. leta v Beogradu — so prekratko obdobje, da bi tako pomemben in velik dogodek pozabili. Sodelovalo je 1292 delegatov, predstavnikov takrat, že milijonske organizacije (Partija je štela 1.031.634 članov). Kongresa so se udeležile tudi delegacije tridesetih komunističnih, socialističnih, delavskih in drugih naprednih partij in gibanj iz 27 dežel Evrope, Azije, Afrike in Latinske Amerike.

Kongres je delal v štirih komisijah: za družbeni in ekonomski razvoj in napredek socialistične demokracije, za aktualna vprašanja nadaljnega razvoja, dela in vloge zveze komunistov Jugoslavije, v komisiji za idejno gibanje na današnji stopnji razvoja in komisiji za

mednarodne probleme in mednarodno delavsko gibanje. V razpravi je sodelovalo prek 210 delegatov in gostov.

Posebno pozornost je zbudil referat generalnega sekretarja Josipa Broza-Tita »Vloga Zveze komunistov v nadaljnji izgradnji socialističnih družbenih odnosov in aktualni problemi in mednarodnem delavskem gibanju in borbi za socializem in mir v svetu.«

O družbenih in ekonomskih nalogah gospodarskega razvoja je govoril Edvard Kardelj, o krepitvi in razvoju zveze Aleksander Ranković, o idejnih gibanjih v jugoslovanski družbi Veljko Vlahović, Lazar Koliševski pa je obrazložil spremembe in dopolnitve statuta ZKJ.

Zakaj je osmi kongres tako pomemben? Dal je vsestransko analizo rezultatov in uspehov, slabosti in težav pri razvijanju in utrjevanju našega sistema. Poleg tega je nakazal jasne smernice za nadaljnje delo komunistov in vseh delovnih ljudi Jugoslavije. Na kongresu so ugotovili, da so doseženi rezultati potrdili bistvene postavke programa ZKJ in generalno linijo razvoja, ki je bila sprejeta na sedmem kongresu. Kongres je potrdil resnico, da se delovni ljudje Jugoslavije skupno s komunisti borijo za lepšo prihodnost in večje delovne uspehe. Le samoupravljanje je tisti temelj, zapisan v ustavi, prek katerega delovni napor naših ljudi rodi sadove.

V svetu se je še ojačal ugled Jugoslavije, kot doslednega borce za vsestransko in

enakopravno mednarodno sodelovanje na principih aktivnega sožitja, za mir, socializem in resnični napredek vsega človeštva. Ostro so obsodili imperializem in mrčno svetovno reakcijo ter podprli pravični boj tlačanih narodov za osamosvojitve.

Resolucija o nalogah ZKJ odločno podpira doslednost pri graditvi in izpolnjevanju novega gospodarskega sistema. »Odločujoče je,« piše v resoluciji, »dosledno izvrševanje sprememb v družbeni delitvi in uveljavljanje v ustavi zapisanih pravic neposrednih proizvajalcev pri razširjeni reprodukciji...« Le krepitev materialne osnove delovnih organizacij omogoča, da delavci sami odločajo o sadovih svojega dela in z njimi seveda racionalno razpolagajo. Na taki osnovi se bodo krepili socialistični

odnosi v delovnih organizacijah, kar je pogoj, da se bodo spojile z družbo in z njo živele in ustvarjale.

Osnovna naloga komunistov je, da se bore za polno uveljavitev delovnega človeka kot nosilca družbene aktivnosti in vsestranske razvijanje delavčeve zavesti.

»Dejanski uspehi zveze komunistov pri ustvarjanju in izoblikovanju njihove vodilne vloge se morejo pokazati samo na osnovi družbenopolitične akcije delovnega človeka v sistemu samoupravljanja.«

Kongres je bistveno spreminil in dopolnil statut, sprejet na sedmem kongresu, tako da lahko govorimo o novem statutu zveze komunistov Jugoslavije.

Tako kot vsa leta nazaj so si bili delegati v nečem popolnoma edini. Josip Broz-Tito je bil ponovno izbran za generalnega sekretarja.

MISLITE

PRAVOČASNO

NA STANOVANJE!

Zato varčujte pri

Kredit

Gorenjski kreditni banki

ki vam odobri na podlagi privarčevanega denarja po 2% obrestni meri. Poleg tega lahko pri ŽREBANJU zadanete lep dobiček.

Prevoz potnikov samo na sedežih

1. junija bodo ukinili stojišča na nekaterih avtobusih

Nov avtobusni vozni red bo začel veljati 1. junija. Prav te dni v turističnem prometnem podjetju Creina v Kranju pripravljajo v imenu vseh slovenskih avtobusnih podjetij nov slovenski avtobusni vozni red. To bo prvi takšen vozni red v naši republiki, v katerem bodo na osemsto straneh označeni odhodi vseh avtobusov na posameznih progah. Vozni red bo natisnila delavska univerza v Kranju, kupiti pa ga bo moč na avtobusnih postajah.

Odhodi turističnega prometnega podjetja Creina Kranj in podjetja Transturist v Škofji Loki ne bodo kaj dosti spremenjeni. Vseeno pa bomo po prvem juniju letos pričali posebni novosti.

Zvezni temeljni zakon o varnosti prometa namreč določa, da morajo avtobusi, ki vozijo na različnih avtobusnih progah hitreje kot 50 kilometrov na uro, voziti le sedeče potnike. To določilo so v drugih republikah že pred časom uresničili, v drugih državah, kjer stremijo za sodobno urejenim potniškim prometom, pa to že dlje časa ni več nobena posebnost.

Avtobusi, ki po prvem juniju ne bodo imeli več stojišč, bodo vozili na naslednjih progah: Ljubljana — Planica, Ljubljana — Bled, Trzin — Varazdin, Jesenice — Vinica, Kranj — Zagreb, Ljubljana — Bohinj in še na nekaterih drugih. O tem sta se dogovorila tako Creina kot Transturist. Medtem pa bodo avtobusi na ostalih progah v kranjski občini še vedno imeli stojišča.

In kaj pomeni ta sprememba v našem potniškem prometu?

Zaradi manjšega števila potnikov v avtobusu, bo spremenjena tudi cena za prevoz. Izračunali so namreč, da bo cena za en kilometer za enega potnika znašala 12 starih dinarjev. Tako bo vozna karta od Kranja do Ljubljane namesto 310 starih dinarjev, kot je bila do sedaj, po prvem juniju veljala 370 starih dinarjev. Da pa bi ob dnevnih konicah na posameznih progah preprečili predolgo čakanje, bodo podjetja po potrebi dodajala še posebne avtobuse. Povečane stroške pa bodo skušali pokriti s povečano ceno.

Najbrž je res, kot pravijo pri podjetju Creina v Kranju, da tako kot vsaka novost, bo tudi ta na začetku povzročila več ali manj težav. Kaj lahko se bo namreč primerilo, da bo na kranjski avtobusni postaji v avtobusu še en sedež prost in se tako recimo tričlanska družina ne bo mogla odpeljati v Ljubljano. Že na naslednji postaji pa bo iz avtobusa izstopilo nekaj pot-

nikov in tako bo avtobus s precej praznimi sedeži odpele naprej. Še bi lahko razmišljali in naštevati najrazličnejše primere, vendar kot pravijo pri Creini, si bodo prizadevali, da bi bilo različnih nevarnosti in morebitnih dolgih čakanj čim manj.

— — —

Predpis je predpis in prav gotovo je prav, da v tistih avtobusih, ki vozijo tudi 80 kilometrov na uro in niso prirejeni za stojišča, poskrbimo za večjo varnost potnikov. Prav pa bi bilo tudi, da bi se slovenska avtobusna podjetja, ki vozijo na istih avtobusnih progah vsaj nekaj dogovorila:

Ker se bodo potniki sedaj najbrž bolj pogosto odločali, da bodo avtobusno karto kupili že na postaji in ne šele v avtobusu, bi bilo treba na večjih postajališčih uvesti prodajo kart. Te pa bi morale biti enotne, da se ne bi zgodilo, da bi potnik, ki bi recimo na kranjski avtobusni postaji kupil karto podjetja Creina moral čakati debelo uro ali pa še več, da bo z njihovim avtobusom lahko prišel v Ljubljano (medtem pa bodo z avtobusne postaje odpeljali proti Ljubljani trije ali štirje avtobusi, ki pa bodo last nekega drugega prevoznega podjetja).

Skratka, če lahko pred junijsko prometno odločitvijo kaj svetujemo, potem priporočamo, da se prizadeta avtobusna podjetja dogovorijo med seboj za poslovno tehnično sodelovanje.

A. Zalar

Vedno več turističnih poletov

S tiskovne konference Alpskega letalskega centra Lesce

Lesce, 20. maja — V Alpsem letalskem centru v Lescah je bila danes dopoldne tiskovna konferenca, na kateri so predstavniki centra seznanili častnike o načrtih za letošnjo turistično sezono.

Alpski letalski center v Lescah v zadnjih letih opravlja predvsem gospodarsko-turistične polete. To dejavnost opravlja predvsem zato, da lahko vsaj delno vzdržuje tudi športno letenje oziroma športno dejavnost. Kljub takšni odločitvi pa centru za športno dejavnost še vedno primanjkuje denarja. Zato menijo, da bi takšno dejavnost morale financirati vse gorenjske občine.

Druga večja težava, s katero se srečujejo, pa je, da tudi športni letalci ne dobijo pri nas dovoljenja za športne polete. Ker ima Alpski letalski center v Lescah zelo lepo lego, razen tega pa je v neposredni bližini znanih turističnih krajev, v katerih se bo posebno v prihodnje turistična dejavnost še bolj razvila, je zanimanje za takšno letenje v tujini iz leta v leto večje. Zato sta radovoljska občinska skupščina in center tudi letos vložila prošnjo, da bi dovolili športno letenje tudi tujim letalcem. Vendar pravijo predstavniki centra, da malo upajo, da bi bila ta prošnja ugodno rešena.

Pri Alpsem letalskem centru pa se domači in tuji gostje med turistično sezono tudi vedno bolj zanimanje za turistične polete. Cena za četrtini polet za tri osebe je

v primerjavi z drugimi državami zelo nizka; saj polet velja za tri osebe le 10 tisoč starih dinarjev. Seveda pa center z dvema avionoma na željo gostov opravlja tudi daljše polete.

In nazadnje povejmo še novost, da se je center pred kratkim začel baviti tudi z oskrbovanjem planinskih postojank. Takšni poleti so se do sedaj kar dobro obnesli, saj so že dvakrat s padalom spustili tovor na Kredarici, Stoli itd. Skratka, Alpski letalski center v Lescah je v zadnjih letih razvil najrazličnejše dejavnosti, ki včasih tudi ne sodijo v letalsko. Še posebej pa so se pripravili na letošnjo turistično sezono in pričakujejo, da bo letos obisk na leškem letališču (če bo le vreme ugodno) še večji kot prejšnja leta.

A. Zalar

Specializirana otroška trgovina

Trgovsko podjetje Kočna bo v Kidričevi ulici v Kamniku odprlo specializirano trgovino za prodajo otroških oblačil in igrac, ki jo bodo imenovali Ciciban. Tovrstno trgovino so v Kamniku že močno pogrešali, zato jo bodo starši in otroci nadvse veselili.

— žr

Predstavljamo vam: Vezenine Bled

Vezenine Bled, tovarna čipk, vezenin in rokavic, bo letos proslavila 45-letnico obstoja. V Vezenini je danes 420 zaposlenih, od tega trije z visoko in višjo šolo, medtem ko ima 25 delavcev srednje strokovno izobrazbo. V naslednjih letih se bo njihov kadrovski sestav še občutno izboljšal, saj imajo na visokih in višjih šolah 12 svojih študentov. Lani so v Vezenini prodali za poldrugo milijardo S dinarjev svojih izdelkov, njihov letošnji načrt pa predvideva 2,4 milijarde S dinarjev. Leta 1975 bo v Vezenini okoli 1000 zaposlenih, njihova prodaja pa naj bi dosegla 6 milijard S din. Poleg tovarne na Bledu imajo še dva obrata, in sicer v Vipavi in na Blejski Dobravi. Letos so začeli z obsežno rekonstrukcijo, ki jih bo veljala 540 milijonov S din. Vezenine so lani izvozile v Zahodno Nemčijo in Švico za 156.000 dolarjev svojih izdelkov, medtem ko letos pričakujejo 200.000 dolarjev izvoza. Njihovi glavni izdelki so vezenine, klekljane čipke, rokavice in ženska konfekcija. V kratkem nameravajo sprejeti še 15 pripravnikov, medtem ko 60 vajencev že dela v tovarni.

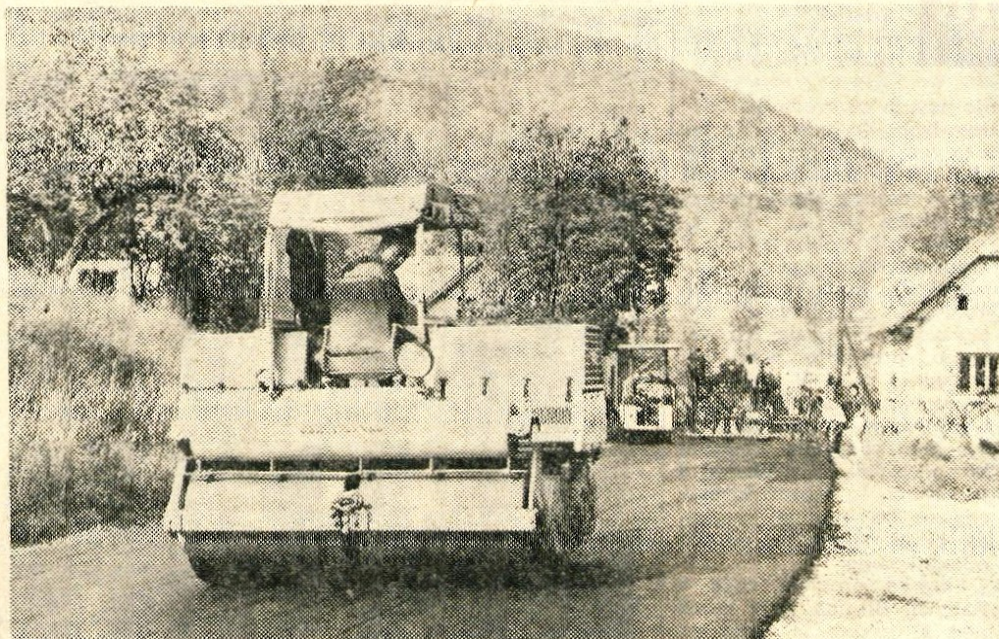
Direktor Vezenine Miro Rozman nam je dejal, da so zadovoljni, ker se bodo po končani rekonstrukciji po stopnji produktivnosti povsem približali tujim izdelovalcem. »Tehnično smo dobro opremljeni in bomo po obnovi spadali med najmoderneje tovarne v tej stroki.«

V. G.

Asfalta ni veliko

V kamniški občini je osem cest četrtega reda, ki merijo nekaj več kot 22 kilometrov. Med njimi je le Korenova pot, ki je dolga 1,3 kilometre, asfaltirana. Modernizirali so jo lani z denarjem občinske skupščine, krajevne skupnosti Duplica, tovarne Stol in Agrokombinata Emona. Vsa dela pa so veljala 150.000 dinarjev.

— žr

Še zadnji kilometri novega asfaltnega cestišča v Poljansko dolino te dni dobivajo tanko asfaltno prevleko. Posnetek je bil narejen danes teden na Logu pri Poljanah. Kot smo zvedeli od delavcev cestnega podjetja Kranj, ki je prevzelo gradnjo, bo asfaltiranje končano do konca tega meseca. Dnevno prekrijejo od 600 do 1000 metrov ceste — Foto: F. Perdan

Z obiska na Koroškem: Vojvodski stol na Gosposvetskem polju — Foto: A. Zalar

Nepozaben obisk na Koroškem

Ob koncu minulega tedna je izvršni odbor občinske konference SZDL v Kranju organiziral za člane odbora in predstavnike občinskih družbenopolitičnih organizacij dvodnevni obisk v slovenskih vaseh na Koroškem. 29 udeležencev tega zanimivega

izleta je obiskalo Slovence v Želenzi kapli, Velikovcu, naj-severnejši slovenski vasi Djekše pri Klopinskiem jezeru itd.

Kjerkoli so se ustavili, so bila srečanja s koroškimi Slovenci in nekdanjimi borci zelo prijetna in nepozabna.

Prijateljski stiski rok, dolga kramljanja, obujanje spominov s Slovenci onkraj meje, ki niso in ne bodo pozabili domače — slovenske besede, ki je z značilnim pogravanjem tako lepo ohranjena v koroških narodnih pesmih; vse to je obisku dajalo poseben čar in v slehernem kraju nepozabno doživetje. Posebno zanimiva so bila ta srečanja za tiste udeležence, ki so tokrat prvič obiskali Koroško in so ob nadvse zanimivem razlaganju in pripovedovanju Silva Ovsenika, ki se je med zadnjo vojno boril v teh krajih, spoznavali življenje in navade.

Ta obisk je zato še bolj popestril dosežanje vsestransko sodelovanje in prijateljske stike s Slovenci onkraj meje. In prav zato gre izvršnemu odboru občinske konference SZDL v Kranju za takšno odločitev vsa pohvala.

A. Z.

Medobčinska revija mladinskih zborov

V četrtek, 22. maja, ob 17. uri bo v koncertni dvorani delavskega doma v Kranju medobčinska revija mladinskih (šolskih) pevskih zborov. Nastopilo bo okrog 10 zborov z

Jesenic, iz Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Trzin. Ob tej priliki se bo Kranjčanom predstavilo skoraj 800 mladih pevcev z vse Gorenjske.

A. Z.

Sprašujemo

predsednika kranjske občinske skupščine Slavka Zalokarja

»Tovariš predsednik, v petek, 9. maja ste si ogledali nekatere vodne objekte v občini. Eden takšnih problemov je tudi napeljava vodovoda od Stražišča do Zabnice. Povejte nam prosim, kdaj bo problem z vodo na tem in tudi na drugih področjih v občini zadovoljivo rešen?»

»Tako ko bo končan bazen v Stražišču se bodo začele priprave za izkop glavnega cevovoda od bazena do Zabnice. V programu je predvideno, da bo ta končan še letos. Tako vod kot glavne priključke pa bomo financirali z družbenimi sredstvi. Takoj zatem pa bo sledila druga akcija (napeljava cevi do hiš), kjer bo dobrodošla vsaka pobuda občanov.

Drug problem, s katerim se že srečujemo, je pomanjkanje vode v Kranju. Cevovod od Zelenega hriba do Kranja namreč ne ustreza več. Mislimo bo treba na grad-

njo novega cevovoda od Zelenega hriba do Kranja. Ko bo le-ta zgrajen, se bo Kranj lahko hitreje širil in bo vode tudi v najbolj vročih mesecih dovolj.

Naslednji vodni problem v kranjski občini pa je pomanjkanje vode v Sidražu, Apnem in drugih vaseh pod Krvavcem. Prebivalci teh vasi imajo, preprosto povedano, nemogočo vodo. V programu je, da bi prihodnje leto vnesli v resolucijo sredstva za gradnjo tega vodovoda. Problem bomo skušali rešiti skupaj s prebivalci. In čeprav investicija ne bo majhna, menim, da bi se skupščina morala odločiti zanjo.

Skratka problem vode v Zabnici, Bitnjah in v vaseh pod Krvavcem je treba rešiti to oziroma prihodnje leto, hkrati pa bo treba misliti na sredstva za novi cevovod od Zelenega hriba do Kranja.

A. Zalar

Srečanje dveh generacij ob Selščici

V nedeljo je bilo na Češnjici srečanje borcev NOV in mladine iz vse Selške doline. Srečanja se je udeležilo tudi veliko število mladine iz Ljubljane, ki je z dvema avtobusoma prišla na ogled zgodovinske Bičkove skale in Dražgoš. V kulturnem delu programa je sodelovala godba na pihala iz Škofje Loke in Češnjice pod vodstvom Ive Guliča, pevski zbor učencev osnovne šole iz Železnikov, recitacije Jožeta Logarja pa so, zlasti ob Kajuhovih stihih presunile poslušalce. Osrednji dogodek srečanja pa je bil ob razvitu prapora, ki ga je od predstavnika kolektiva Alpjes Janca Štera sprejel predsednik krajevnega združenja borcev Polde Markelj.

Prireditve je imela svojstveno obeležje, da so se namreč tokrat prvič zbrali na skupno srečanje borci in mladina — dve generaciji. To je nova oblika, ki je vredna posnemanja. Organizacija, program in še posebno sproščeni veseli del, ki je zatem sledil, pa je uspešno združil mlade in stare v enotno razpoloženje. O vlogi današnje mladine, nasledniku starejšega rodu, ki naj v dandanašnjem delu in življenju uresničuje in ohrani pridobitve krvavo izbojevane revolucije je govoril predsednik občinske konference ZM Škofja Loka Boris Klemenčič in drugi, še posebno pa predsednik združenja ZB NOV Škofja Loka rez. polkovnik Mirko Tolar, ki je med drugim povedal, da je bilo za časa vojne samo iz Češnjice 55 aktivnih borcev v oboroženih partizanskih enotah, od katerih jih je 15 padlo.

Ko je v Zadržnem domu odjeknila prva poskočna viža, se je zavrtelo mlado in staro. Mnogi mladi pa so tudi radi poslušali zgodbe borcev iz nekdanjih hudih časov.

K. M.

Žirovnica Predsednik in tajnik odstopila

Zvonko Mežek, predsednik sveta krajevnih skupnosti Žirovnica in tajnik krajevnih skupnosti Alojz Ošljaj sta odstopila zaradi neutemeljenih kritik posameznikov na delo krajevnih skupnosti. — Tajnik krajevnih skupnosti je sicer svoj odstop napovedal že jeseni, zdaj pa se je o tem dokončno odločil. Nekateri občani so menili, da je položaj tajnika pri krajevnih skupnosti odveč.

Zvonko Mežek je bil šest let predsednik sveta krajevnih skupnosti. Tako on kot tajnik sta precej prostega časa vložila v delo za napredek krajevnih skupnosti. Po mnenju predsednika odbora krajevnih organizacij socialistične zveze in sekretarja krajevnih organizacij ZK so kritike na njihov račun neutemeljene.

Začasno je mesto predsednika sveta krajevnih skupnosti prevzel Anton Spodov, elektrotehnik, zaposlen pri HE Moste.

J. V.

Češnjica: Mladi in stari ob izvedbi sporeda, — Foto: K. Mokuc

Maskirani delavci javne varnosti so naredili obroč okrog »sovražnika«. — Foto: F. Perdan

Potek vaje so spremljali tudi na posebni opazovalni postaji. — Foto: F. Perdan

Po končani vaji pa se je dobro izkazala tudi terenska kuhinja. — Foto: F. Perdan

Sekcija za najtežje telesne invalide

Pri zvezi društev telesnih invalidov Slovenije so ustanovili sekcijo paraplegikov in tetraplegikov

Na začetku leta je bila v Ljubljani ustanovljena zveza društev telesnih invalidov SR Slovenije. Ustanovili so jo, da bi čimveč invalidov v Sloveniji vključili v enotno organizacijo. Prav zato bodo v okviru zveze ustanovili tudi več sekcij, da bi vanje vključili invalide po vrstah invalidnosti.

Sredi aprila pa je bila pri republikem Zavodu za reha-

bilitacijo invalidov ustanovljena sekcija paraplegikov in tetraplegikov. To so telesno najbolj prizadeti invalidi, saj imajo ohromele spodnje, nekateri pa tudi zgornje ude. Takšnih invalidov je v Sloveniji okrog 500. Prav zato je prav, da so organizacijsko enotno povezani in ne razdrobljeni po posameznih občinah. Sicer pa ta sekcija neformalno obstoja že dlje časa in združuje težke invalide, ki prihajajo vsako leto za nekaj tednov na medicinsko rehabilitacijo, športno udejstvovanje in na rekreacijo v Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani.

Na ustanovnem zboru sek-

cije so poudarili, da se bo leta zavzemala za enakopravnost težkih invalidov z ostalimi državljani. Zadalci so si nalogo, da skrbijo za tesno sodelovanje z rehabilitacijskimi ustanovami doma in v tujini zaradi spremljanja in preučevanja sodobnih rehabilitacijskih metod. Člani sekcije pa so tudi sklenili, da bodo vanjo skušali vključiti tudi čimveč ljudi iz gospodarstva, družbenopolitičnega in kulturnega življenja. Poudarili so, da se lahko vsi vključijo v novo zvezo društev telesnih invalidov oziroma sekcijo paraplegikov in tetraplegikov.

A. Z.

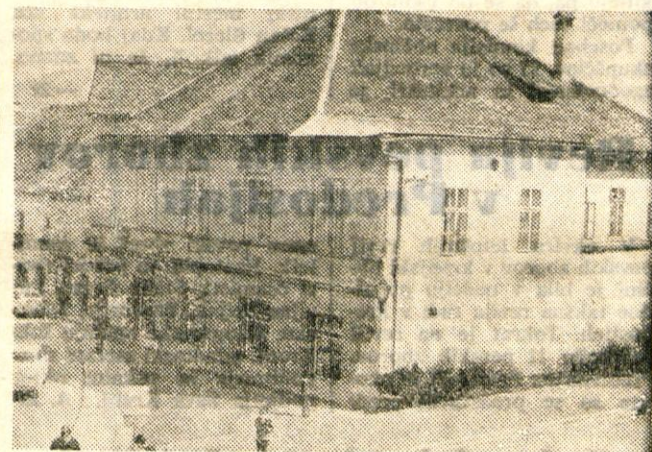
Uspela vaja UJV

V počastitev 25. obletnice organov za notranje zadeve je v petek Uprava javne varnosti v Kranju pripravila manifestacijski pohod delavcev javne varnosti na Gorenjskem. Pohod so združili s taktično vajo na območju Most, Zasipa in Blejske Dobrave.

Na vaji, ki je zelo dobro uspela, so delavci Uprave javne varnosti preizkusili oziroma uporabili telefonske, UKV in RTG zveze, specialke itd. Prav tako so na terenu organizirali postajo za prvo pomoč in kuhinjo.

Po končani vaji pa je v Završnici opisal delovanje Vosa na jeseniško-bohinjskem področju takratni okrožni načelnik Vosa Ivan Vovk — Živan.

A. Z.

Te dni se je v Kamniku končno pokazalo, da bomo letos vendarle dobili že tako težko pričakovani mladinski klub. V zgornjih prostorih nad kavarno je imela do sedaj svoje prostore knjižnica, ki se prav te dni seli v nove prostore — v nekdanjo glasbeno šolo. Mladi bodo za svoj klub poleg drugih prostorov dobili v uporabo tudi dvorano za ples in podobno, vendar bo treba še prej ojačati strop. Rešitev kluba v teh prostorih pa ne bo dolgotrajna, ker mnogi menijo, da okolje ni primerno za mladino. — Foto: T. Smolnikar

Lanski turizem

»Turizem niso samo hoteli, osnovni problem našega turizma je nerazvitost vzporednih dejavnikov (zabave, izletov, trgovine), ki bi jih gostu ponudili hoteli in turistična središča nasploh. Integracije, o kateri toliko govorimo, praktično ni. Če gošpodarske turistične organizacije in komune ne bodo ustanovile skupne servise za boljše organiziranost zabave in razvedrila turistov, potem ne moremo pričakovati povečanje izvenhotelske potrošnje tujih turistov. Drug problem pa je turistična propaganda, za katero nam je v zadnjih letih vedno zmanjkovalo denarja. Skratka, dobra turistična propaganda, dobro organizirana zabava in razvedrilo turistov ter seveda naravne le-

pote — to so najboljši pogoji za večji turistični promet,« je pred nedavnim dejal namestnik generalnega sekretarja turistične zveze Jugoslavije.

Gorenjsko turistično območje — brez Kamnika — je imelo konec lanskega leta 2097 turističnih objektov (hoteli, gostišča družbenega in zasebnega sektorja, planinski in počitniški domovi, zasebne tujske sobe, zdravilišča, kampingi), v katerih je bilo 14.193 ležišč in 32.424 restavracijskih sedežev. Konec lanskega leta je imela Gorenjska 64 hotelskih objektov s 3610 ležišči in 12.515 restavracijskimi sedeži. Gosti-

šča družbenega sektorja — teh je bilo 82 — so imela 278 ležišč in 6028 restavracijskih sedežev, gostišča zasebnega sektorja — 188 — pa 264 ležišč in 9159 restavracijskih sedežev.

Največ turističnih objektov je v radovljiski občini — 904 —, v njih pa so imeli ob koncu leta 7992 ležišč in 13.181 restavracijskih sedežev. Na drugem mestu je Kranj s 577 objekti, slede Jesenice, Sk. Loka in Tržič. Zanimiv je podatek, da je imela jeseniška občina kljub manjšemu številu turističnih objektov več ležišč kot kranjsko turistično območje. Sploh pa je pregled po posameznih obci-

nah naslednji: Jesenice — 348 turističnih objektov s 3593 ležišči in 7618 restavracijskimi sedeži; Kranj — 577 objektov z 2068 ležišči in 7118 sedeži; Radovljica — 904 objekte, Sk. Loka 218 turističnih objektov s 575 ležišči in z 2442 restavracijskimi sedeži ter Tržič s 50 objekti s 354 ležišči in z 2065 sedeži.

Lani se je na Gorenjskem mudilo 320.219 turistov, od tega 174.207 domačih ter 146 tisoč 12 tujih turistov. Največ tujih turistov, ki so lani obiskali gorenjske turistične kraje in zanimivosti, je prišlo iz Zahodne Nemčije, na druge mmestu so Nizozemci, slede Italijani, Avstrijci, tu-

risti iz vzhodnih držav, Belgijci in turisti iz ostalih držav. Do konca lanskega leta so v gorenjskih turističnih objektih zabeležili 486.809 prenočitev domačih turistov in 517.193 prenočitev tujih turistov, skupaj pa 1.004.002 prenočitev. Domači turisti so se lani poprečno največ zadržali v zasebnih turističnih sobah, počitniških domovih, gostinskih organizacijah in v planinskih domovih — poprečna doba bivanja domačih turistov je bila lani 2,79 dneva. Tuji turisti so se lani najbolj zadrževali v počitniških domovih, gostinskih organizacijah, zasebnih turističnih sobah in drugih turističnih objektih — poprečno pa so preživel na Gorenjskem 3,54 dneva.

VIII G.

Mednarodno posvetovanje o Karavankah

Na Gorenjskem se bodo zbrali geologi iz vse Evrope

Podobno kot pred dvema letoma bo tudi letos Slovensko geološko društvo priredil zanimivega mednarodnega posvetovanja o geologiji Karavank, na katerem bo po zadnjih podatkih sodelovalo

okrog 80 najuglednejših znanstvenikov s tega področja iz Avstrije, CSSR, Madžarske, ZRN, NDR, Nizozemske, Švice, Francije, Italije in Jugoslavije. Srečanje najvidnejših evropskih geologov bo

konec maja v Ljubljani pod pokroviteljstvom direktorja geološkega zavoda dipl. inž. Slavka Paplerja. Prvi dan bo najprej nekaj uvodnih predavanj na katerih bodo slovenski in nekateri drugi geologi podali krajši pregled najnovejših znanstvenih izsledkov v karavanskem pogorju, nato pa se bodo udeleženci podali na zanimive strokovne ekskurzije na Jezersko in v okolico Tržiča.

Znanstveni sodelavec Slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Rajko Pavlovec nam je v razgovoru med drugim dejal, da bodo na srečanju evropskih geologov veliko pomembnejša kot predavanja ekskurzije na Gorenjskem, kjer bodo lahko strokovnjaki v naravi videli različne geološke plasti, okamenine in kamnine nadvse zanimivega in venomer vabljivega karavanskega pogorja.

Ekskurzija na Jezerskem naj bi udeležencem ljubljanskega posvetovanja o geologiji Karavank razkrila doslej malo znane plasti iz starega in srednjega zemeljskega stolpja, v znani Dolžanovi so teski v okolici Tržiča pa se bodo evropski geologi seznanili z nekaterimi vrstami paleozojskih plasti in fosilno fauno.

Ob vsem pa je brez dvoma zanimivo dejstvo, odkod tolikšno zanimanje za mednarodno srečanje geologov iz vse Evrope, konec maja v Ljubljani in na Gorenjskem? Po mnenju naših najvidnejših znanstvenikov s področja geologije so Karavanke precej razsežno pogorje, ki se vlečejo po ozemlju treh držav — Jugoslavije, Avstrije in Italije. Zato jih zadnja leta ne raziskujejo le geologi iz teh držav, pač pa že tudi iz ostalih evropskih dežel. Nedvomno pa je izrednega pomena tudi to, da leži velik del Karavank na našem, gorenjskem območju in da so v tem pogorju znana bogata rudna ležišča, med katerimi velja omeniti samo živo srebro v neposredni okolici Sv. Ane nad Tržičem ter svinec in cink v Mežici. Prav spričo tega bo bivanje geologov iz vse Evrope na Gorenjskem vzbudilo precejšnje zanimanje naše javnosti.

I. Virnik

»Dan žena« na Bledu

V četrtek, 22. maja, bodo na Bledu v festivalni dvorani predstavili občinstvu igralci mestnega gledališča iz Ljubljane komedijo Mire Miheličeve DAN ŽENA. To bo abonmajska predstava za kolektive in izven. Pričetek bo ob 20. uri.

B.

Revija slovenskih kratkih filmov

Te dni, 20., 21. in 22. ob 20. uri je v Kranju v prostorih Tehniške tekstilne šole v Kranju revija slovenskih kratkih filmov. Včeraj so bili na sporedu naslednji filmi: Na stranskem tiru, Artist, Strupi, Naročeni ženini, On, ona in čas, Turnir pri Sumiku, Sam, Na petelina, Kvišku (vse Viba film), S trnkom ob Soči (Triglav film). Drevi pa bodo na sporedu naslednji filmi: Podobe neke mladosti, Podobe iz sanj, Veliki in mali manevri, Muzej zahteva, Človek s Krasa, Rasistov ponedeljek.

V četrtek, ko bo komisija podelila nagrade, pa bo

RTV Ljubljana pokazala pet filmov: Močnejša od zločina, Slučajno sta se srečala, Mlada Evropa, Trije preludiji, Pazi na otroka.

Tri najboljše filme bodo nagradili z zlatim, srebrnim in bronastim tkalskim čolničkom. Filme pa bodo ocenjevali dijaki posameznih letnikov na šoli: Brigita Franko, Rudolf Sebič, Dušan Vodnik, Martina Repič, Barbara Juvan, Ivan Breznik, Vid Krajc (predsednik žirije), mentor pa bo filmski publicist Vitko Musek iz Ljubljane.

B. Česen

Tržiške »Karavanke« v novi sezoni

12 parov — plesi jugoslovanskih narodov — letos že štirje nastopi

Folklorna skupina »Karavanke« iz Tržiča bo letos proslavila že četrto leto svojega delovanja. Ob tej priložnosti lahko zapišemo, da je njeno ustanovitev spodbudilo prav pobratenje s francoskim mestom Sainte Marie aux Mines, kjer so lani uspešno nastopili.

Člani »Karavank« so predvsem tržiški dijaki in mladinci ter mladinke, ki so že zaposleni. Za folkloro je v Tržiču zlasti med mladimi precej zanimanja, tako, da so morali prejšnjo jesen, ko so skupino »pomladili« z novimi

člani, nekatere tudi odkloniti. Sedaj imajo »Karavanke« 12 plesnih parov, stalno pa jih nastopa osem. V svojem programu, ta obsega kar dve uri pestrosti narodnih noš, imajo splet gorenjskih plesov, plese iz Prekmurja, Istre, Slavonije (ples svatovac), Cme gore — ples Dalmatinka, Srbije, Makedonije — šobsko oro ter solistični ples groteska. Za nastope se pripravljajo dvakrat na teden v telovadnici osnovne šole heroja Bračiča v Tržiču, in sicer ob ponedeljkih in petkih zvečer.

»Karavanke« so letos pripravile že štiri nastope, od tega so dvakrat nastopili pred tržiškim občinstvom — enkrat za spomenik borcem NOV, ki ga sedaj grade v Tržiču, drugič pa na proslavi ob 50-letnici ZKJ, sindikatov in SKOJ. Lani so z velikim uspehom gostovali v nekaterih krajih Alzacije v Franciji, nastopili pa so tudi v Borovljah, Tržiču, Skofji Loki na izseljenškem pikniku ter v Poljanski dolini.

V soboto, 24. maja, bodo nastopili v Tržiču v okviru praznovanja tedna mladosti, 7. junija pa bodo pripravili celovečerni nastop v Borovljah in Selah na Koroškem. V sredini prihodnjega meseca bodo nastopili tudi v Križah pri Tržiču. S svojo dejavnostjo nameravajo seznaniti še prebivalce drugih slovenskih krajev in pripravljajo turnejo po Goriški in slovenskih obmorskih krajih. Računajo tudi na možnost turneje po Češkoslovaški, kamturneje pa odšli jeseni. Folklorna skupina ima tudi svoj instrumentalni ansambel, ki jo spremlja na vseh nastopih, v njem pa je šest članov.

VIII G.

Revija pevskih zborov v Predosljah

V okviru letošnjih revij pevskih zborov v kranjski občini je bila v nedeljo popoldne takšna revija tudi v Predosljah. Tokrat je na reviji nastopilo 11 pevskih zborov. Prebivalcem Predoselj in okolice so se predstavili pred-

vsem pevski zbori iz osemletk. Nastopili so pevski zbori osemletk Stane Žagar, Lucijan Seljak, Predoslje, Jezersko, Ekonomske srednje šole Kranj, mladinski mešani zbor Podbrezje in vokalni oktet podjetja Sava Kranj. A. Z.

— žr

Za dan mladosti in 50 let ZKJ, SKOJ in sindikatov v radovljški občini Srečanje mladinskih zborov

Na Bledu v festivalni dvorani bo v nedeljo, 25. maja, dopoldan veliko srečanje pionirskih in mladinskih pevskih zborov šol radovljške občine. Nastopili bodo zbori iz Bohinjske Bistrice, Bleda, Gorij, Lesc, Radovljice, Lipnice ter orkestri glasbene šole Radovljica ter osnovne šole Gorje. Z nekaterih šol bo sta nastopila kar po dva zbor: pionirski ter mladinski.

Vsak zbor bo zapel po tri pesmi, ki jih je sam izbral. Prireditev nima tekmovalnega značaja, marveč poskuša prikazati glasbeno dejavnost v osnovnih ter v glasbeni šoli. Vendar bo ta prikaz le droben del bogate glasbene dejavnosti ter vzgoje, ki jo gojijo v šolah.

Srečanje mladinskih ter pionirskih pevskih zborov ter instrumentalnih skupin prirejajo v radovljški občini v čast 50. obletnici KPJ, sindikatov in SKOJ. Na prireditvi bodo tudi več sto pionirjev sprejeli v mladinsko organizacijo. Dan prej, to je 24. maja, pa bo občinski komite mladine pripravil javno mladinsko prireditev, na kateri bodo mladi kandidati odgovarjali na vprašanja o slovenskem revolucionarnem gibanju, o znanju iz zgodovine, domačih zanimivosti ter športa.

Na nedeljskem mladinskem srečanju bo nastopalo več kot štiristo pevcev ter mladih instrumentalistov.

B.

● V sredo, 21. maja, ob 18. uri bo v kletnem prostoru galerije v Prešernovi hiši otvoritev razstave Poezija — grafika (F. Pbernik — H. Marchel, F. Zagoričnik — S. Simonič). Razstavo prireja Klub kulturnih delavcev ob izidu zbirke Mapa, poezija — grafična št. 1 in 2.

Škofja Loka

Snemanje filma o Napoleonu

Minuli konec tedna — v četrtek, petek in soboto — so postale ulice in trgi Škofje Loke prizorišče krvavih bojov med vojniki Napoleonove vojske ter četami Avstrije. Seveda je šlo le za posamezne kadre filma o cesarjevem begu iz Rusije, ki ga snema posebna ekipa francoske televizije. Kot smo zvedeli od režiserja Jeana Clauda Bonardota, so se za Škofjo Loko odločili predvsem zato, ker mesto in njegova okolica izredno spominjata na značilne nemške pokrajine, prek katerih je bežala razbita Bonapartejeva armada.

Naslov filma, ki naj bi ga francoska televizija začela predvajati že letos jeseni, bo verjetno Otrok slave. Glavnega junaka, visokega oficirja Jeana Rocha Coigneta, igra Henri Lambert, Napoleona pa Carlo Palmucci. V prizorih, posnetih na Kamnitem mostu, pred cerkvijo svetega Jakoba, za staro srednjeveško kaščo in na Spodnjem trgu (bitka, obleganje barikad, streljanje ujetnikov, dvoboji ipd.), je sodelovala tudi množica stativov — domačinov.

Ekipa, ki ima svoj glavni stan na Bledu, se bo ta teden preselila v Gorico.

I. G.

Koncertna turneja mladinskega mešanega zbora srednjih šol — gimnazije Jesenice po Češkoslovaški

Letošnjo koncertno sezono bo mladinski mešani zbor srednjih šol — gimnazije Jesenice, ki letos praznuje 5-letnico svojega obstoja, zapisal z velikimi črkami. 27. aprila je 82-članski ansambel odpotoval na Češkoslovaško, kjer je imel 3 samostojne koncerte, in to dvakrat v Karlovih Varih, enkrat pa v Zbirohu.

Po skoraj 700 km dolgi vožnji z dvema avtobusoma smo prispeli v zgodnjih jutranjih urah 28. aprila v Karlove Vare. Od Dolnega Dvorišta, tj. od mejnega prehoda do Karlovih Varov so nas spremljali trije člani organizacijskega odbora ing. Schmid in dve študentki, Jugoslovanki iz Daruvarja, ki študirata v Pragi češki jezik in bosta po končanem študiju sodelovali v uredništvu češkoslovaškega časopisa v Daruvarju, saj in v okolici prebiva skoraj 30.000 Čehoslovakov. Prikupni štipendisti sta se zelo hitro vživeli v vlogo tolmača in se takoj spoprijateljeli z jeseniško mladino. Z obrazov in govora je bilo poznati rahlo domotožje, saj sta šele od jeseni na študiju v Pragi.

Po kosilu prvega dne smo si ogledali nekaj znamenitosti tega svetovno znanega zdravilišča. Domičini so zelo ponosni na svoje mesto. Steje okoli 50.000 prebivalcev, leži v kotlini, po kateri teče reka Tepla, to je topla voda, ki se nateka v strugo iz več toplic. Na obeh straneh Teple so močvirne stavbe in zdravilišča pa hoteli, po katerih navzgor pa še hoteli - sanatoriji. V Karlovih Varih se zdravi letno okoli 70.000 pacientov iz vsega sveta — seveda največ iz Evrope.

To je že 600-letna tradicija. Dne 30. aprila smo se zgodaj popoldne odpeljali v skoraj 90 km od Karlovih Varov oddaljeno mesto Zbiroh, kjer je bil prvi koncert. To sicer ni veliko mesto, je pa lepo urejeno in ima nekaj industrije. Ob prihodu so nas pričakali predstavniki občine in družbeno političnih organizacij, župan pa je imel krajši pozdravni nagovor. Ob preizkusu dvorane, pravzaprav kino dvorane, ki je bila lepo pripravljena za koncert, so nam s ponosom povedali, da so jo sami zgradili z udarniškim delom. Dvorana, ki je pravzaprav prizidek stavbe, v kateri je občinska skupščina, ima okoli 400 sedežev. Ze pred pričetkom koncerta je bila dvorana do zadnjega kotička zasedena. Začetna trema zbora se je kaj kmalu razblinila, ko je občinstvo navdušeno zaploskalo prvi pesmi. Prvi del koncerta, ki je obsegal ljudske pesmi raznih narodov, je dosegel višek z izvajanjem češke in slovaške pesmi. Drugi del koncerta je zbor začel z Gallusom in še nekaj renesančnimi skladbami in nadaljeval z umetno

klasično in sodobno pesmijo. Govor predstavnika občine Zbiroh je ob zaključku prerasel v pravo manifestacijo prijateljstva med češkoslovaškimi in jugoslovanskimi narodi. Ko je omenil, da so srečni, ker imajo za prvomajske praznike v svojem mestu jugoslovanski zbor in da prav ta čas praznuje 600-letnico nastanka to mesto, je še posebej poudaril, da je predsednik Tito pri njih prav tako priljubljen kakor pri nas, je ves auditorij zaploskal in skandiral nekaj minut. To je tako vplivalo na zbor, da je dirigent Janko Pribošič intoniral Simonitijsvo Pesem o Titu. Ni mogoče opisati tega navdušenja, podelitve daril, cvetja, spominskih značk in priznanja zboru, v katerem je zapisano, da je jeseniški mladinski zbor sodeloval s samostojnim koncertom ob 600-letnici mesta Zbiroh.

Za 1. maja dopoldne je bilo v Karlovih Varih mirno. Brez povorke, brez govorov. Le na promenadnem trgu Kolonade je bilo živo, kjer so domačini in tujci natakali karlovarsko 48 °C toplo slatino in jo z vrčki v rokah med sprehajanjem srkali. Češkoslovaške zastave so vihrale po stavbah, na drogovi in na mostovih, tujci pa so fotografirali znamenitosti tega mesta. Pred največjim hotelom Peep smo zagledali dva slovenska avtobusa. Slavniki in Transuristov avtobus sta za prvomajske praznike pripeljala slovenske potnike na izlet v bratsko Češkoslovaško.

Popoldne je bil na sporedu drugi koncert. To ni bil samostojen koncert, saj je bil v sklopu še dveh domačih ansamblov. V letnem kinu — ogromni areni na prostem, ki ima 5.000 sedežev — kjer so znani filmski festivali, sta nastopila še dva pihalna orkestra. Prva se je predstavila vojaška godba na pihala, ki je v enurnem sporedu izvedla dela češkoslovaških avtorjev, v glavnem narodne motive. Sodelovala pa sta tudi dva pevca praškega radia. Drugi del koncerta je bil namenjen jeseniškemu zboru. Ko je napovedovalec povedal, da nastopa jugoslovanski zbor, je med 4000-glavo množico završalo. Enotno oblečene mladinke in mladinci so že med prihajanjem na oder poželi viharan aplavz, ki se je med petjem še stopnjeval. Ob koncu pa krasen šopek rož in slikanje. Popoldanski spored je končal domači mladinski pihalni orkester.

Karlovci Vari niso samo zgodovinsko in zdraviliško pomembno mesto, ampak tudi na kulturnem področju. O tem nam je več povedal predsednik mestne skupščine, ki je sprejel delegacijo zbora. V enournem nepriljenem in prisrčnem pogovoru nam je zaupal, da imajo

svoj simfonični orkester z dvema profesionalnima dirigentoma. Odlični dekliški zbor ima pedagoška šola, ki je lansko leto koncertirala v Kranju. Omeniti je treba tudi vojaški in mladinski pihalni orkester. Vsi redno prihajajo na koncerte, seveda največ v turistični sezoni. — Glavni poudarek je torej na tradicionalni glasbi, izjema je samo festival popevke v dvorani največjega hotela Peep.

Koncertnih dvoran ima mesto več. To niso kulturni domovi, pač pa imajo vsake lazne-toplice svojo koncertno dvorano. Največjo imajo Lazne III, v kateri so najpogostejše pomembni koncerti. Prav tako pa imajo tudi hoteli-sanatoriji razne prireditve. Tako so določili organizatorji jeseniškemu zboru tretji koncert v drugem največjem sanatorijskem hotelu Imperial, ki ima 3500 ležišč. Polno zasedena dvorana, mladi pevci med zelenjem na odru in dirigentova zbranstvo so dajali veličastno in praznično razpoloženje.

Minili so trije koncerti in pet dni bivanja v Karlovih Varih. Čudoviti doživljaji, ki so bili združeni še z izleti v Marianske Lazne, Františkovi Lazne, Cheb, Kinžvart in pa Loket, kjer je Goethe slavil svoj 73. rojstni dan z 19-letnim dekletom, so na nas napravili globok in nepozaben vtis.

Že nas avtobusa peljeta proti Pragi. Dva dni smo si ogledovali znamenitosti češkoslovaške prestolnice. Hradčany, Vavčanske namešči, Karlov most, muzeji, gledališča, cerkve ter vožnja po Vltavi, to so najzanimivejše privlačnosti za turiste. Seveda je bilo premalo časa, da bi si vse to ogledali, vendar je dobil vsakdo le predstavbo o prelepi stari Pragi in o Vltavi, ki jo je tako pristno zvočno opisal Bedrich Smetana.

Vozimo se proti avstrijski meji. Med potjo se ustavimo v mestecu Mlada Vožice. Tu je bil rojen Fran Lhotka, pomemben jugoslovanski skladatelj, ki se je uveljavil zlasti z baletom Vrag na vasi. Prof. Pribošič, ki je bil njegov študent kompozicije, je izpolnil željo Lhotkovih treh sinov, ki še žive v Zagrebu, da bi kaj več zvedeli o svojem pokojnem očetu. Nič kaj prida podatkov ni bilo dobiti. Le na občini so prelistali matično knjigo in našli res prave rojstne podatke. Rojstna hiša ima še danes številko 150 in zbor je tam zapel nekaj pesmi. Na občini so dejali, da 'bodo odslej v svojih turističnih prospektih objavljali pomembnosti svojega kraja prav zaradi Lhotke.

Na meji smo. Češkoslovaški cariniki so že žigosali naše potne liste. Studentki iz Daruvarja in ing. Schmid izročajo darila obema zborovskima solistkama, solistu gimnazijcu Burji in Blaženki Arnič, ki ga je na klavirju spremljala pri solospievih med odmorom na koncertih. Daruvarčanki nista mogli zadržati solza. Ko smo bili že na avstrijski meji, smo jima vračali pozdrave.

E. Ošabek

Toda, brezobzirna odločnost je odsevala iz oči in vseh potez tega čudnega moža, ki je vodil nočni klub in se nenadoma in brez kakršnegakoli razloga pokazal tu v Keen Courtu. Nekaj časa je še oprezal za zaveso, toda moža ni bilo več na spregled. Postajal je vedno bolj vznemirjen.

V tem se je spet domislil telefona. Poklical je še enkrat Scotland Yard. Toda Flagg se še vedno ni vrnil.

Vražja smola! Morda bi bilo pametnejše, če bi bil zaprosil, naj mu pošlje za varstvo kakšnega uradnika. Skoro se je odločil, da bo sporočil svojo željo Scotland Yardu, ko mu je šinila v glavo drugačna misel. Naglo je poiskal v seznamu številko Oratorja in vprašal po Petru Reaju.

Telefonistka mu je takoj odgovorila: »Nisem ga videla, da bi bil prišel v uradništvo, toda počakajte trenutke, prosim, povprašala bom.« Tiščal je slušalko na uho in nervozno bobnal s prsti po mizi. Čez nekaj časa se je v telefonu oglasil moški glas: »Halo, tu Peter Rae. Kdo govori?«

»Lisgard.«

»Lisgard? Kaj želite?«

Chesney Lisgard je zakašljaval. »Prosil bi vas, da bi prišli k meni, Mr. Rae, v mojo pisarno.« Glas se mu je tre-

»Carter je prisluškoval,« je dejal visoki, presunljivi glas. »Carter je bil v predsobi. V stenski omari, ki stoji tam, je dovolj prostora, da se v njej lahko skrije človek in jaz nikomur ne zaupam nemejeno, Lisgard. Carter vas je stalno nadzoroval. To je bil moder previdnostni ukrep, to mi morate priznati.« Njegova kretnja je bila tako voljna in lahkotna, da Lisgard moža, ki ga je zadel niti videl ni. Pri srcu je začutil čudno slabost in bolečino ter se zgrudil. Trenutek je še zrl Mortimer Chark na mirno ležečo postavo, nato je krenil proti vratom.

Chesney Lisgard je ležal na hrbtu. Njegove oči so bile odprte, vendar niso več videle odhajajočega Charka in njegova ušesa niso več slišala njegovih težkih korakov na stopnicah.

29.

Peter se je tresel od razburjenja, ko je hitel po stopnicah iz redakcije. Lisgard je klonil. Njegovo telefonsko naročilo je bil jasen dokaz za to. Čudno, da se je v trenutku zadrege obrnil nanj, vendar si je Peter v svoji uvidnosti priznal, da je Lisgard klical njega samo zato, ker ni mogel najti Flagga. Priklical je taksi, planil vanj in zaklical vozniku: »V Keen Court, toda hitro, prosim!«

Chesney Lisgard je ležal na hrbtu, oči so mrtvo strmele v strop in temnordeča lisa na njegovem svetlo sivem suknjiču je kar boleče delovala na gledalca.

Peter je globoko vzdihnil. Chesney Lisgard mrtev. Umorjen. In le nekaj minut prej je videl Dargija odhajati iz hiše. To utegne spraviti moža na vislice. Razburjen in vznemirjen je vendarle previdno stopil v sobo in napravil velik ovinek okrog umorjenega. Boja, kot je vse kazalo ni bilo nobenega. Lisgard je bil na mestu mrtev.

Naglo je pograbil slušalko in zavrtel številko Scotland Yarda. »Prosim, svežite me z višjim inspektorjem Flaggom!« Nekaj časa je bilo na vodu tiho, nato je nekdo dejal: »Mr. Flagg je na poti. Kdo pa kliče?«

»Moje ime je Peter Rae od Oratorja. Kličem iz pisarne Baxendale, Proud in Ellery. Chesney Lisgard, pravnik, je bil umorjen.«

Slišal je začuden vzklík. »Umorjen?«

»Da. Pred pol ure me je klical v redakciji in prosil, naj takoj pridem k njemu. Pohitel sem, vendar sem ga našel mrtvega v njegovi pisarni. Mr. Flagg mora izvedeti to kolikor mogoče hitro, poskusite priti z njim v stik!«

— Gotovo si utrujena po dolgem potovanju mama. Sedi, prosim.

Zdravljenje po pošti

Sovjetski znanstveniki so začeli po pošti zdraviti za zdaj neozdravljivo bolnega Angleža 55 let starega Marka Childsa. Mož ima namreč narkolepsijo ali kakor bi ji po naše rekli nepremagljivo željo po spanju. Mož je nedvomno nesrečen, saj se ga sredi belega dne loti želja po spanju, tako da za nekaj minut ali tudi za več ur zaspi kjerkoli; na cesti ali na delovnem mestu. Zdravniki so ga poskusili pozdraviti z različnimi dražili, vendar pa se je mož dražil samo navadil in niso več učinkovala. Lani je nesrečnež napisal pismo zavođu za psihiatrične raziskave v Moskvi in jih prosil pomoči. Kmalu nato so Angležu poslali navodila v pismu, kako naj živi, je in podobno. Zdravljenje po pošti se nadaljuje.

Vse za zdravo srce

Ze od leta 1957 obstaja v New Yorku klub ljudi v starosti od 40 do 59 let, ki se podreajo posebnemu načinu življenja. V to so vključene tudi posebne vaje, ki naj bi jih obvarovale pred boleznimi srca in ožilja. Uspehi so menda izredni. Med moškimi, ki »žive po predpisih« je menda trikrat manj srčnih obolenj kot med ljudmi, ki živijo po svoje. Pravila članov so takale: zdraviti morajo previsok krvni pritisk, malo kaditi, ne se izogibati telesnega dela, ne se zrediti, izogibati se živčnim napetostim, nadzorovati količino holesterola, paziti na sladkorno bolezen ter upoštevati osebno in družinsko nagnjenje do bolezni srca.

Avtobusi na paro

Drugo leto bodo začeli po kalifornijskih cestah voziti avtobusi na parni pogon. Menijo, da so sicer staro idejo o parnem pogonu oživili tudi zato, ker se v velenostih ne prestando več koncentracija umazanije v zraku, motorji z notranjim izgorevanjem pa k temu nemalo prispevajo. Parni motorji pa so razen tega, vsaj tako trdijo, enostavnejši za vzdrževanje.

Pokojnina za diktatorja

Mussolinijevi vdovi se je posrečilo te dni dobiti pravdo, v kateri je zahtevala pokojnino po svojem možu, fašističnem diktatorju. Rimsko sodišče je prisodilo vdovi 560.000 lir pokojnine mesečno, razen tega pa ji bodo izplačali še 13 milijonov lir za ostanka. Rimski uradniki so pokojnemu duceju našteali 20 let delovne dobe. Diktatorskemu »stažu« so pripisali še osem let in pol vojaške službe ter nekaj let učiteljevanja pred nastopom fašistične kariere. Komentator Il Giornale: »Pozabili so upoštevati še njegovo službo vrhovnega poravnika italijanskih oboroženih sil od leta 1940 do 1943...«

— Glej, kako sem srečen! Našel sem štiripersno detelijo!

58 MEGLENI KROG

sel. »Pred eno uro me je obiskal Flagg in zahteval od mene nekih podatkov. Ko sem ... ko sem bil v Franciji in — no, da — se je tam nekaj pripetilo. Zdaj vam tega ne morem pojasniti, toda odločil sem se, da bom Flaggu vse povedal. Ze dvakrat sem telefoniral v Scotland Yard, pa se še ni vrnil.« Nekaj trenutkov je molčal, nato pa v strahu zaklical: »Pridite, kakor hitro morete, Rae! Rae, bojim se, zelo se bojim. Pravkar sem videl zunanaj pod oknom stati Dargija.«

»Dargil!«, je vzkliknil Rae. »Tako bom pri vas!«

Lisgard je nepremično sedel za mizo in strmel v namizno uro pred seboj. Manjkalo je nekaj minut do ene. Jane bi morala priti vsak čas. Njena prisotnost bi zanj pomenila zatočišče in neko varstvo.

V tem je začutil, da se ga je na ramenu narahlo dotaknila roka. V brezglavem strahu se je okrenil na stolu in zagledal v moža, ki je stal za njim. Nepremično je strmel vanj. Mortimer Chark se je nasmehnil.

»Mislili ste, da boste na ta način ušli, Lisgard, in presegli v Scotland Yard. To je bila največja napaka, ki ste jo kdaj zagrešili.« Chesney Lisgard je čutil, kako ga obliha mrzel pot. »To ... to je laž! Nikoli nisem ...«

Bilo je okrog poldne in v notranjem mestu je bilo zelo živahno. Dvakrat ju je ustavila rdeča luč in Peter je bil kot na trnju, ko se je pred njim končno le prikazalo sivo poslopje. Potisnil je vozniku v roko pest srebrnega denarja in si utiral pot med ljudmi, ki so se sprehajali po pločnikih. Le nekaj metrov ga je ločilo še od vhoda v mračno hišo, ko je zagledal Dargija, ki je bil prišel iz nje in prečkal cesto.

Dargil! Lastnik nočnega kluba je obiskal Lisgarda, o tem je bilo prav tako malo dvoma, kakor o tem, da je bil Dargi zelo neprijeten obiskovalec, kakor je lahko razbral iz pogovora z Lisgardom in iz njegovega prestrašenega glasu. Gledal je za možem, dokler ni izgubil v gneči.

Prvi hip je premišljal, ali naj mu sledi, vendar je ta misel takoj zavrgel in pohitel po stopnicah do pisarne.

V predsobi ni bilo nikogar. Neodločno je obstal na pragu in se oziral okrog sebe. Kazalo je, da se Jane in Carter še nista vrnila od obeda. Nato je šel dalje do naslednjih vrat, prekoračil je ozki hodnik, prišel pred vrata Lisgardove pisarne in glasno potrkal.

Nobenega glasu od nikoder. Potrkal je znova, vendar tudi tokrat brez uspeha. Potem je pritisnil na kljuko in cdprl vrata.

»Storil bom tako,« je bil odgovor. »Najbolje bo, če ostanete tam in počakate. Obvestil bom takoj glavni stan. Ne pustite nikogar v sobo in če bi slučajno opazili policista, ki opravlja patrolno službo, ga pokličite!«

Peter je odložil slušalko in stopil k oknu, vendar se je zastoj oziral po službojučem stražniku. Nato se je spet okrenil k mrtvemu. Nekaj grozljivo odbijajočega je bilo v otrpnjenem rezanju potez na Lisgardovem obrazu, nekaka mešanica groze in grenkega posmeha.

Medtem ko je stal tako zamišljen in čakal, je zašlisl močno brnjenje motorja, ki se je naglo bližalo in pred hišo utihnilo. Nato topot korakov po stopnicah in mešanica glasov v predsobi. Stopil je ven in se srečal z dvema energičnima kriminalnima uradnikoma, ki sta bila ravno vstopila. Sledil jima je inspektor v uniformi, ki ga je Peter poznal in takoj pozdravil.

»Tukaj je, inspektor! Natančno tako kot sem ga našel.«

Inspektor Hannil je bil mož srednjih let, predčasno osivel v službi in nekoliko zagrenjen. Sklonil se je k mrtvecu in ugotovil: »Res je, mrtev je.« Pogledal je Petra. »Dejali so mi, da je to Flaggova zadeva. Če je to res, je boljše, da se ne vmešavamo.«

Tradicija tržiškega čevljarstva (19)

Po prvi svetovni vojni

Poraz Avstro-Ogrske monarhije in njen razpad je hudo prizadel tržiške tovarne. Prodajo čevljev je bilo treba — v skladu z novimi razmerami — preusmeriti na jug. Zlasti tovarna Mally je na mah izgubila vse zveze z odjemalci in tovarniškimi skladišči na Dunaju, v Pragi, Budimpešti, Krakovu in Lvovu. Deželna vlada za Slovenijo je že 20. decembra 1918 sekvestirala Goeknovo podjetje kot last pripadnika sovražne države. Zato je že v letu 1919 prodal Goeken Petru Kozini vso tovarniško opremo s stroji in orodjem. Kozina je obdržal vse delavstvo, Goeknov obrat pa je združil s svojim podjetjem, kjer je zaposlil okrog sto dobro izvežbanih Goeknovih delavcev.

Že bolan C. B. Mally je prepuštil vodstvo svojih tovarnih sinovoma; Alfonz je prevzel usnjarno, Emil pa tovarno čevljev, ki je začela nazadovati. Peter Kozina je stopil kot družabnik k tovarni Mally leta 1921, torej že po smrti Mallyja 26. julija 1920. Kot družabnik je ostal Kozina pri firmi Mally do leta 1929. Po smrti lastnika Emila Mallyja je tovarna leta 1931 prenehala obratovati.

Peter Kozina je v svojem podjetju stalno stremel za napredkom. Razen izdelave so-

lidnih Goodyear-čevljev je kmalu po vojni vpeljal tudi izdelavo »ago« lepljenih luk-suznih ženskih čevljev in še več vrst raznih drugih čevljev. Z modernimi stroji so izdelovali torej klinčano, okvirno in skozi šivano ter lepljeno obutev.

STROKOVNA IZOBRAZBA ČEVljARskega NARASČAJA

Nove razmere po prvi svetovni vojni so zahtevale tako od obrti in še bolj od indu-

strije dobro strokovno vodstvo. Ker nismo imeli doma-čih strokovnjakov, je tudi v čevljarskih tovarnah Mally in Kozina ostalo še nekaj tu-je delovne sile; ti ljudje so bili nujno potrebni npr. kot modelerji, obratni vodje itd. Niso pa bili več nekdanji »gospodje«, še hvaležni so morali biti za službo pri nas. Znan mi je primer, da je modeler Nemec v tovarni Mally imel podaljšan rok bivanja v Tržiču samo zato, da je moral izučiti domačina A. A. v vseh panogah modeliranja. Tovarna Petra Kozine pa si je z izdelovanjem modnih čevljev po vojni dobro utirala pot po novi državi.

Neko praznino je občutilo tudi obrtno čevljarstvo v Tržiču. Prenehalo je potovanje pomočnikov »v fremd«. Borba za obstoj je postajala težja. Odjemalci so terjali od čevljarjev po modri izdelano obutev, seveda zaradi konkurence po nizkih cenah. Zelja po večji strokovni izobrazbi je bila čedalje večja. To sem v prvih povojnih letih vse sam izkusil.

Na tedanji tržiški Obrtni nadaljevalni šoli je bil pouk vajencev še po starem uč-

nem načrtu (o tem sem že pisal). Leta 1924 je upravitelj meščanske šole Albin Lajovic prevzel tudi vodstvo obrtne nadaljevalne šole, ki jo je preimenoval v **strokovno nadaljevalno šolo**. Da bi postala šola res čimbolj strokovna, je za pouk splošnih predmetov nastavil najboljše učne moči (za slovenščino, matematiko itd.). Za strokovne predmete (za tehnologijo in strokovno risanje čevljarjev, krojačev in šivilj, dalje za vajence lesne in kovinske stroke) pa se je Lajovic obrnil na Čevljarsko zadrugo in na Zadrugo rokodelskih obrti s prošnjo, naj bi se javili sposobni mojstri, ki naj bi prevzeli strokovni pouk vajencev. Kot prvi in edini se je prijavil že omenjeni čevljarski mojster Alojz Mehle, ki je v svojih »vandroviskih« letih obiskoval čevljarski šoli v Münchenu in na Dunaju.

Ker je bil takrat strokovni pouk ob nedeljah dopoldne od 9. do 13. ure, je Lajovic k čevljarskemu pouku povabil tudi pomočnike. K temu prostovoljnemu pouku se nas je že prvo leto nekaj prijavilo. Lajovic je odpravil prejšnji pripravljalni razred, ker so vajenci tedaj imeli že zadosti predizobrazbe. Ustanovil je prvi, drugi in tretji razred z ločenim poukom. Le pri stro-

kovnem pouku so bili zbrani vajenci iz vseh treh razredov skupaj. Tako sem hodil skozi tri šolska leta ob nedeljah k strokovnemu pouku. Uspeh pouka A. Mehleta je bil viden na vsakoletnih šolskih razstavah v telovadnici tedanje meščanske šole (sedaj šola heroja Bračiča), kjer je bil tudi pouk.

S tem je bila dana podlaga za ves strokovni pouk čevljarskih vajencev na omenjeni šoli vse do njene ukinitve leta 1961. Prvo korist od tega so imeli mnogi čevljarski mojstri iz Tržiča in okolice, saj so se nekateri sinovi mojstrov naučili strokovnega risanja in izrezovanja raznih vzorcev, »muštrov«, za krojenje zgornjih delov čevljev.

Andrej Tišler

Gorenjski kraji in ljudje

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)
IV. DEL

3

»Veš, kadar bomo zbrisali s sveta vse meščanske in plemiške gospe, šele tedaj bo beseda gospa izgubila svojo bahavo našopirjenost in prevzetno gospodovalnost. To pa, kakor kaže, še ne bo tako kmalu,« pravi rudar Pahor in seže z roko med redke osivle lase: »Preveč gnolobe je v nas samih. Še vedno ploskamo voditeljem, ti pa uslužno ministrirajo gospodi: v Trstu italijanski, v Ljubljani slovenski, pa se še imajo za socialiste. Da, še se imajo za socialiste! Na tak način ne bo nikoli konec gosposkih domovin. Ne, ne bo...«

Rudarjeve ogorčeno trpke besede gredo mimo Slavkovih ušes. Slavkove misli so pri nalogi. Ne posluša rudarjevih razglabljanj, da so voditelji italijanskih socialnih demokratov v Trstu pozabili da so socialisti in da se italijansko socialistično izobraženstvo na Tržaškem prav nič ne razlikuje od najbolj desničarskih in šovinističnih italijanskih nacionalistov, združenih v Leggia nazionale. V Kopru so začeli celo tiskati list »L'Istria irredenta«, ki z načeli, ki bi se jih morali držati socialisti neglede na narodnost, nima nič skupnega. Ni jim več do samostojne tržiške države, marveč že sedaj, ko o tem ni še padla nobena merodajna beseda, terjajo priključitev tržiškega ozemlja k italijanski kraljevini, vodilna Puecherjeva struja med tržiškimi italijanskimi socialnimi demokrati pa zahteva za Italijo še vse slovensko ozemlje do Alp, Istro, Reko, Zadar in Dalmacijo in se pri tem ne menja za težnje in stremeljenja slovenskega in hrvaškega ljudstva. Pa je danes bolj kot kdajkoli poprej jasno, da je narodno vprašanje del socialnega vprašanja in da je zato lahko rešeno ne v nacionalističnem potujčevalnem smislu, marveč le v smislu socialistične enakopravnosti. Tako pa Puecherjevi socialisti v narodnem po-

gledu hlapci italijanskih nacionalistov, ustvarjajo težaven položaj slovenskim socialistom, kar je že čutiti tudi tu v Idriji.

»Postati podložnik italijanski gospodi pa bo prav tako ali šu huje kakor podložnik avstrijski. Že prej se je goriška in tržiška italijanska gospoda obnašala proti Slovincem kot proti ljudem nižje vrste. Puecher in njegovi najbližji pa ženejo vodo na mlin prav te gospode in slovenskim delavcem ne zagotavljajo niti narodne svobode in pravice na narodni obstoj. Po njihovo se bodo Slovinci in Hrvatje naglo prilagodili in se v nekaj desetletjih popolnoma spojili z Italijani. To se pravi: poitalijančili naj bi se! In Puecher imenuje to povrhu vsega še kot posebno srčco za Slovence in Hrvate, če bi se zlili v eno z narodom, ki ima za seboj dvatisočletno kulturno tradicijo. Kaj res ne vidi teh ubogih italijanskih vojakov, v civilu večinoma kolonov, ki se kljub tej, dvatisočletni kulturi ne znajo niti podpisati. Nad temi naj bi se zamislil! Nad temi, ki jih italijanska fevdalna in meščanska veleposestniška gospoda izrablja in jih bo izrabljala, dokler bo na oblasti. Nad temi, ki bi jim lahko odprla pot do prosvete in človeškega življenja prav tako kakor nam le revolucija, kakršna je bila v Rusiji. Na to pozablja Puecher, pa tudi Kristan in njegovi v Ljubljani, ki služijo že enajsti dan nekakšni kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, čeprav so še pred mesecem prisegli republiki in terjali, da nova država postane socialna republika. Zahtevali z besedami, čeprav so vedeli, da teh besed ne bo nihče med gospodo v tako imenovanem narodnem veču poslušal in da bi bilo treba udariti...«

Tako se vznemirja idrijski rudar in socialist Pahor.

»Takole tlačenje gospodi krha tudi delavstvo in širi zbežanost. Najbrž je onim v vrhu stranke celo všeč, da jih je gospoda povabila k sodelovanju. Drugače bi tako sodelovanje odklonili, ali pa so slepi, da ne vidijo, kako se gospoda boji delavstva, revolucije, in da jo samo ta strah sili, da se hlina delavskim voditeljem. Sodrug dr. Tuma, ki je odklonil sodelovanje z meščanstvom je ostal v manjšini. Odstopil je. Umaknil se je. Po moje tudi to ni bilo

prav. Moral bi vztrajati, zahtevati referendum in stavim, da bi ga delavci podprli.«

Tako razglablja o zadnjih dogodkih v socialnodemokratskih vodstvih rudar Pahor, a ga njegovo razmišljanje ne more v celoti prepričati, ali bi bilo res mogoče socialistično stvar spraviti na pravi tir, na tir revolucije.

Socialno demokracijo izrablja avstrijsko, slovensko in italijansko meščanstvo.

Sedanja železničarska stavka v Mariboru naj bi gnala vodo na avstrijski mlin!

V Avstriji, kolikor jo je še ostalo, so na oblasti socialni demokratje, vendar doslej niso storili še ničesar, da bi Avstrija postala socialistična. Njihova politika se ne razlikuje od starih vlad, čeprav so odstranili cesarja in oklicali republiko. V narodnem vprašanju, vsaj v odnosu do Slovencev, pa že prej niso pokazali nobenega razumevanja. Ko bi mogli, bi sedaj ne terjali samo to, da Maribor ostane v Avstriji, marveč bi terjali zase vse slovensko ozemlje do Jadrana.

Slovenski železničarji so to že spoznali in so zato že prve dni stavke odpovedali pokorščino avstrijski socialni demokraciji. Slovenski socialisti so tako sedaj med dvema mlinskima kamnoma sodružnih strank — avstrijske in tržiške italijanske socialne demokratične stranke po za-slugi vodstev.

To je prava zmešnjava. Če iz nje ne najdejo kmalu skupne poti in se kmalu ne zedinijo na podlagi socialističnih načel o enakopravnosti in pravici samoodločbe narodov, bodo nacionalistična pojmovanja prevladala nad socialističnimi, to pa bi gnalo vodo samo na mlin vladajočih, namesto da bi mednarodna socialistična solidarnost in enotnost pognala mlin svetovne proletarske revolucije.

»A kam jo ženejo socialno demokratični voditelji? Italijanski, slovenski, avstrijski,« se vprašuje Pahor in razmišlja v starem okviru cesarske monarhije. »Vse leto že vre, oni pa revolucijo samo zavirajo! Samo vojno so podaljševali, pa bi jo bilo lahko že januarja konec. Se še spominjaš januarskih shodov?« pogleda ženo.

»Spominjam, spominjam. A kaj bi zdaj s tem?«

Letošnja lepota narcis Zdenka Pristavec (v sredini), levo Silviya Nemec, desno Jana Perko.
— Foto: J. Vidic

Praznik cvetja pod Golico

Planina pod Golico nas ni razočarala. Obledela zastave so se v hladnem vetru rahlo pozibavale, kot bi nazdravljale gostom. Jeseniški milčniki so se letos bolje znašli kot prejšnja leta. Na Jesenicah so promet z avtomobili usmerili na parkirni prostor pred občinsko skupščino, od tam pa na vsake pol ure proti Planini pod Golico. Letos se je turistom prvič predstavil domači goliški zabavni ansambel, ki je s poskočnimi vižami zabaval goste. Letos nismo opazili prodajalcev kiča, ki so prejšnja leta ponujali svoje cenene izdelke.

Za lepoto narcis so turisti izbrali ZDENKO PRISTAVEC iz Zapuž, za njeno spremljevalko pa Silviyo Nemec, študentko iz Lesc in Jano Perko, frizersko pomočnico z Jesenic.

Doslej še nobena lepota narcis ni dvakrat kandidirala. Zdenka pa je tudi letos samozvestno stopila na plešišče, kjer so se zbirale kandidatke in z veliko večino glasov drugič zapored osvojila mikavni naslov lepote narcis. Spremljevalki sta bili nagrajeni s praktičnimi darili. Zdenka pa je dobila za nagrado sedemdnevno bivanje na otoku Pagu. Zdenki, ki je doma iz Zapuž, smo zastavili nekaj vprašanj:

»Zdenka, ali še delaš v Avstriji?»

»Seveda, saj sem zadovoljna s službo. V St. Antonu an Arlberg delam že od decembra 1965. leta St. Anton je največje zimsko športno središče v Avstriji. Tam se vsako leto zbirajo znani smučarski tekmovalci in učitelji smučanja. Vsako četrto leto

pa je v St. Antonu znano mednarodno smučarsko tekmovalstvo »Kandahar«.

»Kje si zaposlena?»

»Zaposlena sem v hotelu. Sin lastnika je Carel Cordin, znani avstrijski smučarski tekmovalci, eden izmed desetih najboljših smučarjev Avstrije. Zato se v hotelu zbirajo znani smučarski tekmovalci.«

»Kaj pa delovni čas?»

»Delam v baru od sedme ure zvečer do četrte ure zjutraj. Podnevi sem prosta. Zdaj imam enomesečni plačani dopust, jutri pa se vračam v Avstrijo.«

Naslednjo nedeljo bo množični izlet na Golico. Ljubitelji planin bodo vodili znani vodniki. Planina pod Golico tudi tokrat pričakuje večje število gostov.

J. Vidic

Do Lune in nazaj

Trojica ameriških astronautov, ki jih je v nedeljo popoldan orjaška raketa Saturn 5 ponesla na pot proti Mesecu, sporoča, da vse naprave delujejo brezhibno. Jutri navsezgodaj bo kabina Apollo 10 z vesoljci Thomaom Staffordom, Johnom Youngom in Eugenom Cernanom dosegla Luno in se vtirila v njeni orbiti.

Sedanji polet je pravzaprav generalna proba, ki naj bi čez dobra dva meseca kronal skoraj desetletno prizadevanje ameriške vesoljske tehnike in katerega končni cilj je pristanek na Mesečevi površini. Prvi del zahtevnih in dokaj napornih operacij — manever, s katerim so astronauti ločili kabino od mesečevega vozila, jo obrnili in znova spojili z njim — je že uspel. Toda šele ko bo ladja zakrožila okrog Lune (v četrtek zjutraj), se bodo vesoljci lotili glavne naloge — druge odcepitve lunarnega

modula ali pajka, kot ga spričo nenavadnih oblik tudi imenujejo, od kabine Apollo 10, njegovega spusta komaj 15 kilometrov nad površino zemljinega satelita, vrnitve in ponovne spojitve z matičnim vozilom. Kako nevaren utegne biti ta poizkus za Stafforda in Cernana, ki bosta krmarila mesečev modul, si je le težko predstavljati. »Vohiljač« (še en zvenec naziv, zelo ustrezen funkciji nenavadnega aparata) namreč še ni dovolj dobro preizkušen, vprašanje je, če bo delo-

val tako kot znanstveniki od njega pričakujejo.

Prvič v zgodovini vesoljskih poletov so gledalci ameriške televizije minuli ponedeljek imeli priložnost spremljati neposreden prenos iz vesoljske ladje — in to v barvah. Trojka je vključila kamere med preizkusom luninega vozila, potem ko so le-tega že spojili s kabino Apollo. Na zaslonih je bilo videti enega od vesoljcev, ki je po ozkem hodniku zlezel v pajka.

Sneg po vsej Sloveniji

Včeraj (torek) je po vsej Sloveniji zapadlo nekaj centimetrov snega. Okrog pol dveh ponoči je začelo snežiti najprej na Gorenjskem, potem pa tudi po drugih krajih Slovenije razen na Primorskem. Ob sedmih zjutraj je bilo ponekod že 8 centimetrov snega.

Statistike kažejo, da v sto letih v maju sneži sedemkrat. Zadnjikrat je padel sneg 7. maja 1957. Takrat ga je ponekod zapadlo celo 30 centimetrov.

Po dosedanjih podatkih je včerajšnji sneg najbolj prizadejal drevje.

Roparski zaklad

JULIUS
MADER

3

Industrialci se morajo tudi pripraviti na financiranje NSDAP, ki bo delovala podtalno. Stranka domneva, da bodo po porazu Nemčije nekateri njeni vidnejši vodje obsojeni kot vojni zločinci. Treba je vse pripraviti, da se bodo manj znani odgovorni člani zatekli v različna nemška podjetja kot tehnični izvedenci.

Hitlerjeva stranka — tako je dalje rečeno v publikaciji zavezniške komisije za vojne zločince — je bila takrat pripravljena izročiti industrialcem večje vsote denarja za postavitev tajne povojne organizacije v tujini. V zameno za to pa naj bi industrija prepustila stranki svoje tamkajšnje finančne rezerve. Na nekem drugem takem sestanku je zastopnik državnega ministrstva za oboroževanje in vojno industrijo zahteval, da morajo velike nemške tovarne takoj ustanoviti posebne raziskovalne biroje, ki ne smejo imeti na zunaj nobenih zvez s podjetji. Ti biroji bodo prejeli načrte in risbe novega orožja, kakor tudi dokumente, ker ne smejo v nobenem primeru priti v sovražnikove roke.

Biroje naj bi ustanovili predvsem v večjih mestih, kjer bi bili bolj skriti, lahko pa tudi v manjših krajih, v bližini vodnih central, pod pretezo, da raziskujejo vodno moč. Za obstoj teh birojev sme v vsaki industrijski veji vedeti le malo ljudi, všteti vodje NSDAP.

To je bilo skoraj vse, kar je doslej javnost izvedela o strassbourški konferenci, ki je imela tako velike in hude posledice. To, kar so jeseni predzadnjega leta vojne sklenili vrhovi nemške veleindustrije, wehrmachta, Hitlerjevega državnega aparata, posebno pa nacistične stranke glede Hitlerjevega tajnega zaklada deviz, zlata in orožja, je še danes odprto poglavje fašistične preteklosti. Kljub temu, da je objava zavezniške komisije za vojne zločine razgibala javnost, je kmalu padla v pozabo.

Hitlerjeva Nemčija je od leta 1938 naprej napadla mnoge evropske države in vojaško zasedla široka področja Evrope in celo del Afrike. Tankovskim in vojaškim kolonom so sledili esesovci in nič manj nevarni zastopniki nemških monopolov in ministrstev skupaj s svojim pratežem. Kjer se je končal vojni pohod wehrmachta, se je pričel roparski pohod drugega vala, ki je deloval, kakor je reichsführer Himmler nekoč izjavil: »Če drugi narodi živijo v izobilju ali crkavajo od lakote, me zanima samo toliko, kolikor jih rabimo kot sužnje za izgradnjo naše kulture; sicer me to ne briga.« Samo prva vojna leta je Nemčija — po lastnem priznanju ministrstva za gospodarstvo — izvela iz narodov Češke, Poljske, Nizozemske, Luksemburga, Danske, Norveške, Grčije, Jugoslavije in Sovjetske zveze recí in piši: 80 milijard RM! Po drugi strani pa je moloh vojne neusmiljeno požiral velik del tega, kar so njegovi svečeniki s silo nagrabili.

Nemškemu ljudstvu ni prinesla vojna nobene koristi. Hitler in njegovi generali so najprej zmagovali, potem pa si je sledil poraz za porazom. In ko je Hitler propadel, je potegnil za sabo v katastrofo ves nemški narod. Tisti pa, ki so nekoč spravili Hitlerja na površje, so mislili na jutrišnji dan.

Na frontah so izkrevale cele generacije, nemške matere so se zgarale v vojni industriji, nemška mesta so bila spreminjena v prah in pepel, trgovine so razkazovale svoje prazne izložbe, nemška marka je izgubila vsako vrednost, preskrba z živili je padla pod eksistenčni minimum.

Medtem pa je nekaj redkih ljudi, ki so slej ko prej prisegli na fašizem, imelo na prelomu leta 1944-45 v svojih rokah ogromen zaklad: na tone zlata, draguljev, diamantov in umetnin, katerih vrednost je znašala vsaj 10 milijard zlatih mark. Do danes nihče razen nekaterih prvakov — udeležencev takratne strassbourške konference — ne ve kaj več o obsegu in usodi tega velikanskega zaklada.

Nacisti so izdali zakone, po katerih je bil dolžan vsak nemški državlján izročiti državi vse zlato razen osebnega nakita. Uradno izkazana zaloga zlata nemške reichsbanke je po izjavah njenega predsednika znašala prvo leto vojne (začetek 1939) 500 000 000 RM. Na dan 28. februarja 1945 pa je nemška reichsbanka priznala le 77 400 000 RM zlata in deviz. Potemtakem naj bi se bile njene zaloge zlata med vojno občutno skrčile. Resnica pa je čisto drugačna.

DELO BO V KRATKEM IZSLO PRI ZALOŽBI BOREC

Joža Čop

O bohinjskem siru

(Nadaljevanje iz sredine številke)

Samo dvakrat smo bohinjski otroci okusili slast bohinjskega sira. V Bohinju so prišli skavti — mestni otroci, fantje in dekleta. Zupan je komaj razumel, kaj hočejo povedati, ko so se ponudili, da bodo nekaj dobrega storili za tako lep kraj. Potem so se z golimi rokami lotili regulacije savske struge Pod Kokom in pri Brojskem mostu. Premetavali so kamenje, vpili, peli, plešali, se kopali in se podili za dekleti, ki so uhajala v grmovje. Nič čudnega, da so uhajala, saj je bilo vroče in isto je delala tudi bohinjska živina, kar je ni bilo po planinah, da bi se ubranila vročini in muham. Da bi dobro delali, jim je župan poslal poln voz kruha, kranjskih klobas in veliko bohinjskega sira. Oni pa — presiti kot so bili — so se zmrdovali nad vsem, ugriznili tu in tam, potem pa pustili. Se nekaj dni je ležalo tam okoli polno vsega. Podnevi so tja zahajali bohinjski otroci, zgodaj zjutraj in pod noč pa na skrivaj tudi odrasli. To je bilo prvič, da smo se najedli pravega bohinjskega sira. Zaradi tiste savske regulacije pa je Sava ob prvi povodnji še bolj raztrgala bregove in odnesla celo most. Na jesen istega leta nas je ponovno doletela ta sreča. Pravzaprav je bila le nesreča. Krave so se vračale v dolino in z visokih planin so po vojaški cesti spravljali navzdol v dolino tudi hlebe sira. Na vsakem je bilo ime planine, zaporedna številka hleba, okrog pa je bil narisane venec planinskega cvetja. Krave so bile lepo rejene in čiste, ljudje veseli.

Nenadoma je sprevod onemel. Ni bilo pomoči, čeprav so nekateri priskočili, da bi zgrabili vlačuge (kratke sani). Najlepši hleb sira se je nekako izmotal in se zakotalil pod pot. Vsi so skočili za njim, le stari Mújovec je stal ko okopan in zverovano gledal v steno nad potjo, kjer so se pokazali gamsi. Jčal je zaradi silne

lovske strasti in v kotih ust so se mu pokazale pene. Ker ni imel pri roki pihalnika, je gamse pomeril kar z marelo — to pa nosi vsak Bohinjec vedno s seboj, da ga varuje pred dežjem, za katerega v tistih krajih nikdar ne veš, kdaj in s katere strani ga bo prineslo.

Planšarji so zbrali skupaj raztreščene kose sira in bili so žalostni. To je pomenilo nesrečo. Ta je res prišla, ne tako kmalu, ali vendar — prišla je. Ta nesreča je bila vojna.

Ceprav se je tisto leto planšarski praznik tako žalostno končal, smo otroci bili kljub temu veseli. Pravzaprav smo bili veseli prav zato, ker se je zgodila nesreča. Razbiti hleb so razdelili med gospodarje primerno z litri mleka, in le tako smo bohinjski otroci zopet lahko prišli do sira.

Ce se kdo v Bohinju ni dolgo časa umil ali pa so mu noge na splošno neprijetno zaudarjale, mu niso rekli: »Smrdiš kakor kvargelj!« temveč: »Tak si, kot podjelski mōhant!«

Kaj je eno in drugo, dolgo nisem vedel. Med vojno pa me je pot zanesla tudi v hiše, ki se poleti in pozimi tako lepo kopljejo v soncu, to je v Podjelje. Na Zevtu, na Vogarju, pri obeh Krucmanih in tudi vseh drugih hišah v Podjelju so imeli doma škafe, polne mōhanta. Sir je bil po obliki res podoben razmetanemu testu in je imel čuden vonj, toda šel je v slast. Tako smo se navadili nanj, da smo ga pozneje pogrešali kakor tobakarji »božje travce«. Mōhant mora imeti nekaj v sebi, kar ugodno deluje na prebavo.

V tistih časih so hlebi bohinjskega sira romali v kuhinje policistov in okupatorjevih oficirjev. Toda ne vedno. Neke noči je množica partizanov izpraznila sirarno pri Stari Fužini. Hlebi so bili tako veliki, da jih je bilo treba razrezati. Toda kljub temu je bohinjski sir dolgo držal, pa čeprav je bil položen na skalnato polico, v votlino, ali pa obešen v smreko. Čez prerežani del se je vedno napravila trdna skorja. Najbolj nevarni so bili polhi, ki so se zelo radi lovili okoli hlebov.

Sedaj tu ob morju večkrat premišlujem o bohinjskem siru in vsakovrstnih lepih lesenih modelih za sir in maslo, ki so bili na notranji strani tako bogato izrezljani.

Kateri od vseh sirov je v resnici pravi bohinjski sir? Koliko od vseh tistih lepih dežic, modelčkov in izrezljanih posod, ki so se nekoč valjale po podstrešjih, ali pa so se z njimi igrali

otroci, še obstaja? Že pred vojno vse to ni bilo več v rabi, vsaj toliko, da bi bilo omembe vredno. Veliko se je uničilo, razbili so otroci, uničil je požar in obe vojni. Tudi sirarstvo izginja in z njim celo sir, ki je bil polnih sto let ponos kraja in je bil znan po vsem svetu. Kako zelo bogata bi bila zbirka o sirarstvu, ako bi se je bili lotili pred prvo ali pa vsaj pred zadnjo vojno! Tako pa je veliko priprav romalo v ogenj ali pa med staro železo.

V Bohinju je torej nekoč živila prava umetnost v oblikah in ornamentih malih sirčkov in ne samo masla. Slikovitost modelov je morala biti še večja, kakor pa je bila v sosednji Selški in Poljanski dolini za mali kruhek (medenjake).

Sirčke z lepimi ornamentami so pastirji in planšarice dajali posebno naklonjenim ljudem, na primer fant dekletu in obratno. Mali sirček je v Bohinju pomenil nekaj podobnega, kakor drugod »lectovo srce«. Sirčke so dajali strici — planšarji svojim mladim nečakom in tudi starejši bratje svojim mlajšim sestricam in bratcem. Za vsako priliko pa je bil model različen. Tudi v Briksen so Bohinjci pošiljali sir z okraški.

Moram pripomniti, da je v tistih časih in tudi pozneje imel sirar pravico do dela izdelka, podobno kakor je imel mlinar pravico do »mérique«. Za take »mérique« so bili mali sirčki zelo pripravljeni, praktično pa so zadostovali za pošteno malico in ni bilo treba načenjati večjih hlebov.

Župnik Andrej Janez Mesar je bil rojen 13. novembra 1795 na Jesenicah v hiši št. 23. Leta 1863 je Avstrija razpisala nagrade za sirarske in kmetijske tečaje, leta 1873 je župnik Mesar ustanovil na Bohinjski Bistrici sirarsko zadrujo. Prvi bohinjski sirarji so se učili v Švici, a leta 1878 je bil v Bohinju celo poseben sirarski tečaj širšega pomena.

Lepo okovani in okusni bohinjski sirček bi še dandanes šel v denar, posebno kot darilo in turistična posebnost. Pomislite samo, kako veliko je daroval preprost bohinjski planšar svojemu dekletu pred sto in več leti nazaj! Tisti mali bohinjski sirček se niti ne da primerjati z novodobno »zdenko«. Poleg praktične vrednosti darila je prejel bohinjski Minček v tistih starih in nezmerniziranih časih tudi precejšen delček truda, potrpljenja in prave ljudske umetnosti! Nič čudnega, da Bohinjci izgovarjajo besedo »sir« prav tako in z enakim spoštovanjem, kot Angleži svoj »Sir«, če pa je bil namenjen le gospodi!

Za lovce in ribiče...

Divjad — naše bogastvo

Vsak človek si rad po napornem delu privoščiti počitek v naravi. Sprosti se in odpočije od fizičnega in umskega dela. Vsaka stvar, ki je v naravi, ga zanima, jo ogleduje in se veseli. Še bolj vesel pa je, če vidi, da tudi v naravi gleda življenje, ki ima svoja pravila in zakone.

Tako razmišlja, kar naenkrat pa se zdrzne, ker iz bližnjega grmovja skoči plaha, nežna in vitka žival — srna, ali pa na bližnji jasi zaboka srnjak in se z dvignjeno glavo in ponosnimi rogovi požene v bližnji gozd. Ni lepšega doživetja kot opazovanje te lepe, vitke in plahe živali. Divjad je naše družbeno bogastvo. Tujci nam zavidajo, ker smo dežela, ki z ljubeznijo in odgovornostjo čuva to naravno bogastvo.

Jeseniški železar, ki izkoristi vsako uro svojega prostega časa, rad zahaja v gozdove okoli Jesenic. Tam gobari, se spreha ali pa v veseli družbi uživa lepoto narave. Kako vesel je, da pri tem lahko opazuje srnjad, ki prihaja na pašo in mu nudi užitek, ki ga nikdar ne pozabi. Za vse te užitke pa je lahko hvaležen lovcom, ki vedno in povsod skrbijo načrtno, da se obvaruje ta lepa divjad. Koliko ljubezni in truda vlagajo lovci, da ohranijo to bogastvo. Koliko požrtvovanja in koliko prostih ur vlagajo za delo v lovišču. Napravljajo krmišča, solnice, steze za divjad, pripravljajo krmo itd. Posebna skrb pa velja tej ljubki divjadi v zimskem času, da ima dovolj hrane. Ne vprašujejo, ali je visoki sneg ali dež, krmišča morajo biti polna, da srnjad ne omaga in pogine.

Nesebična skrb lovcev za divjad pa greni njihovo požrtvovalnost žalostno dejstvo, da te lepe živali koljejo psi »čuvaji«. Zadnji dogodki, ki so se dogajali in se še dogajajo, pa nam obrne drugo stran medalje. Kaj je na stvari?

V lovišču lovske družine Jesenice psi »čuvaji« gonijo in koljejo srnjad. V Planini pod Golico so trije psi pokončali 3 srne, na Hrušici 2 in na Javorniku 2. Taki psi »čuvaji« so podnevi priklenjeni na verige, zvečer pa jih lastniki spustijo, da lahko ponoči nemoteno koljejo.

Kaj storiti, da se to prepreči? Lovci so stalno v lovišču in v zasedah, da bi take pse postrelili. Vendar je zelo malo uspeha. Lovska družina prosi občino naj podvzame ostre ukrepe proti tistim, ki kršijo odlok. Prijavlja lastnike psov sodišču, vendar sodišče ne ukrepa. Lastniki psov pa so še tako nesramni, da bi najraje obtoževali lovce, če jim uspe katerega od psov, ki kolje v lovišču, ustreliti.

Lovci se sprašujemo, ali smo res samo mi dolžni čuvati družbeno imetje, v tem primeru, tudi divjad, ali ni dolžna tudi občina, sodišče in tudi vsak občan!? Saj je to vendar naša skupna lastnina, saj lovci nimamo nobenega privilegija, razen tega da lahko v lovišču delamo in skrbimo za divjad.

Predvsem pa naj velja to opozorilo lastnikom psov »čuvajev«, da so in morajo biti odgovorni za vse početje psov v lovišču.

M. Balderman

GOZDNO GOSPODARSTVO KRANJ RAZPISUJE

licitacijsko odprodajo

18 RABLJENIH MOTORNH ZAG
TIPA STIHL - CONTRA.

Licitacijska prodaja bo 24. maja 1969 z začetkom ob 8. uri v Transportnem obratu Gozdnega gospodarstva Kranj na Primskemovem.

Kdo je lahko lovec?

»Lov je zapeljiva in draga rekreacija,« pravijo lovci. Pri LD Bled mora novi član plačati 500 N din pristopnine in 100 N din članarine. V nekaterih drugih lovskih družinah pa še več. Na Bledu se je pojavilo vprašanje, kakšne so pravice pripravnika in če slednji lahko nosi orožje. Nekateri so namreč menili, da novi član za časa pripravniškega staža ne sme nositi orožja. Drugi so zastopali stališče, da ima vsak pravico nositi orožje, ki ima veljavni orožni list. Končno so se sporazumeli, da pripravnik lahko v lovišču nosi orožje in strelja roparice ter ujeđe, vso drugo divjad pa le v spremstvu lovca.

Izredni občni zbor lovske družine na Bledu je bil sklican zaradi uskladitve poslovnik za zakonitimi predpisi. Sporno je bilo namreč vprašanje, katere pogoje mora izpolnjevati občan, ki se želi vpisati v lovsko družino. Na Bledu so namreč najprej enega sprejeli, drugim dvema prosilcema pa odklonili sprejem v članstvo, kasneje pa so tudi ta dva sprejeli v članstvo.

J. V.

Tržičani bodo obiskali Sainte Marie aux Mines

Še 15 prostih mest za obisk pobratenega francoskega mesta

Tržič je že pred štirimi leti izmenjal listino o pobratenu s francoskim mestom Sainte Marie aux Mines. Vsako leto obiščejo predstavniki Tržiča to francosko mesto, Fran-

cozi pa jim obisk vedno vrnejo. To dolgoletno pobratenje je že nekajkrat pokazalo, da ne gre za pobratenje zgolj v formalnem pomenu besede, temveč pomeni tesne

in prijateljske stike ne samo med obema občinama, temveč tudi med prebivalci obeh mest.

20. junija bo v pobrateno mesto odpotovala uradna delegacija tržiške občinske skupščine, obiska pa se bodo udeležili tudi nekateri Tržičani. V Sainte Marie aux Mines bodo namreč 22. junija odkrili spomenik vsem deportirancem, ki so bili med zadnjo svetovno vojno zaprti v nacističnem taborišču blizu tega mesta. Znano je, da je bilo med zaporniki tudi precej Jugoslovancev, ki so jim prav prebivalci Sainte Marie aux Mines pomagali preživeti težke dneve taboriščnega življenja. Poleg udeležbe pri odkritju spomenika se bodo predstavniki tržiške občinske skupščine s svojimi francoskimi pobratimi pogovarjali tudi o krepitvi nadaljnjega sodelovanja med obema občinama.

Na tajništvu tržiške občinske skupščine smo izvedeli, da je v avtobusu, ki bo 20. junija odpeljal Tržičane v pobrateno mesto Sainte Marie aux Mines, še 15 prostih mest. Vsi, ki bi se radi udeležili tega obiska, morajo doplačati le 250 dinarjev, pot pa jih bo iz Francije vodila skozi Svico ob Ženevskem jezeru, pod predorom Mont Blanc, skozi Milano, Verono, Benetke in domov. V tem znesku je vračunano plačilo vožnje z avtobusom (del stroškov bo prispeval komite za pobratenje 4.000 din) in dvojne prenočišče. Naj povemo še datum odhoda — 20. junija odhod iz Tržiča in 23. junija odhod iz Sainte Marie aux Mines.

V. G.

Tekmovanje o prometu končano Prvo mesto za Mariborčane

V nedeljo, 18. maja, je bilo v Kranju finalno republiško šolsko prometno tekmovanje, na katerem so se v znanju o prometu pomerili tekmovalci iz vse Slovenije. Tekmovalo je 12 ekip z 48 tekmovalci. Tekmovanje je bilo obenem združeno tudi s srečanjem pionirjev prometnikov, tako da se je pri osnovni šoli France Prešeren v nedeljo zbralo okoli 250 učencev osnovnih šol. Tekmovanje je v celoti uspelo, za kar gre zasluga tako organizacijskemu odboru, šolam, posebno še šoli gostiteljici, avto-moto društvom ter drugim.

Med ekipami je največ točk nabrala prva mariborska ekipa, druga je bila ekipa iz Murske Sobote, tretji so bili Kranjčani, sledi druga ljubljanska ekipa in tako naprej. Med posamezniki pa je bil najboljši Marjan Čuden, učenec osmega razreda osnovne šole iz Ljubljane, drugi je bil Franc Franko iz Murske Sobote in tretji Jože Ješe iz Kranja, osnovna šola Lucijan Seljak.

Letošnje prvo republiško prvenstvo naj bi določilo tudi ekipo za zvezno tekmovanje o prometu, ki naj bi bilo v Beogradu. Z zveznega tekmovanja pa bi najboljši štirje sodelovali na sedmem mednarodnem tekmovanju o prometu, ki bo letos v Madridu. Ker je bilo republiško šolsko tekmovanje razpisano samo v Sloveniji, druge republike ga niso razpisale, zveznega tekmovanja po vsej verjetnosti ne bo. Zato so v Beogradu že izbrali ekipo štirih tekmovalcev, ki bodo Jugoslavijo zastopali na tekmovanju v Madridu.

L. M.

Naša gradbena dejavnost v tujini narašča

Iz leta v leto naša podjetja z vse večjim uspehom sodelujejo na licitacijah za graditev raznih objektov za tuje investitorje v številnih državah Evrope, Azije, Afrike in Amerike. Lani je že 62 naših gospodarskih organizacij gradilo objekte v tujini in opravljalo projektantska dela. Največ podjetij je bilo iz Hrvaške. Sledijo pa Srbija, Bosna in Hercegovina, Slovenija in Makedonija. Vrednost vseh del pa je znašala 1.558.966 tisoč dinarjev. Pri tem pa so največjo vrednost opravljenih del zabeležila podjetja iz Srbije.

Po vrednosti gradbenih del ki so jih naša podjetja opravljala v tujini odpade kar 44 odstotkov na objekte visoke gradnje, 32 na objekte nizke gradnje in 24 odstotkov na hidro-gradbena dela. Pri tem so podjetja iz Bosne in Hercegovine ter iz Slovenije delala predvsem na objektih visoke gradnje, podjetja iz Srbije na nizkih gradnjah in iz Hrvaške na hidro-gradbenih delih. Vse te objekte pa so

naša podjetja gradila v 39 državah na štirih kontinentih, med katerimi je na prvem mestu Afrika. Med posameznimi državami, v katerih so gradila naša podjetja oziroma delala zanje projekte, pa je na prvem mestu Libija; sledijo Zahodna Nemčija, Zambija, Vzhodna Nemčija, Pakistan itd. Zanimiv je tudi podatek, da je pri teh gradnjah v tujini sodelovalo 7154 naših delavcev.

Zadnji podatki pa tudi kažejo, da ta dela oziroma tovrstna dejavnost naših podjetij v tujini nenehno narašča. Če namreč lansko gradbeno dejavnost naših podjetij v tujini primerjamo s letom 1965, opazimo, da se je število podjetij med tem podvojilo. Več kot podvojila se je tudi vrednost opravljenih gradbenih del. Prav tako pa narašča tudi poprečno število naših delavcev zaposlenih na gradbenih objektih v tujini. Lani je bilo v primerjavi z letom 1965 v tujini zaposlenih dvakrat več naših državljanov.

A. Z.

Mladina in gore

Po večmesečnih pripravah se je v soboto, 17. maja, v kranjskem kinu Center pomerilo 10 skupin iz vseh sekcij mladih planincev iz osnovnih šol kranjske občine. Pionirji in pionirke so odgovarjali na vprašanja o našem gorstvu, o zgodovini našega planinstva in o narodnoosvobodilni borbi. Vmes pa so učenci kranjskih in okoliških šol pripravili kulturne točke, med katerimi je polno dvorano zelo navdušil skeč iz Pred-dvora, baletke iz Predoselj, kakor tudi nastopi izvajalcev iz vseh ostalih osnovnih šol.

Prireditve, ki je bila v sklopu vsakoletnega tekmovanja pionirjev planincev, je bila letos posvečena 50. obletnici KPJ in SKOJ ter 70. obletnici delovanja Planinskega društva Kranj. Poleg predstavnikov raznih organizacij občinskega merila so se prireditve udeležili ravnatelji šol ter predstavniki RTV Ljubljana prof. Marjan Krišelj ter predstavnik Planinske zveze Slovenije prof. Tine Orel.

To je bil del celotnega tekmovanja med sekcijami mladih planincev, ki bo zaključeno ob koncu šolskega leta.

K. M.

Svet brez bleščic

Zarjavela zakonska barka

Hudo je, kadar se razdre mlad zakon. Za oba, in morda tudi za otroke, če so. Prav tako hudo je, če ne še bolj, takrat, kadar se razdre zakon po letih ali desetletjih skupnega življenja. Pustimo zdaj, ali je bilo skupno življenje tako, da ga je bilo vredno živeti, da sta se zakonca razumela in si pomagala pri premagovanju težav. Hudo pa je, če sta si vse življenje grenila vsako uro dneva zaradi vsakdanjih malenkosti, zaradi drugih ljudi, zaradi vremena ali česar koli. Oba sta skrbela, da tega ni nikoli zmanjkalo. Tako življenje sta si pač izbrala. Lahko bi seveda šlo tudi brez tiste nestrpnosti, nepotrpežljivosti, zaradi katere počasi zarjavi zakonska barka. No, in potem po kakih tridesetih ali štiridesetih letih se možu zazdi, da bi takemu življenju napravil konec. Ali pa je hotel enostavno svoji ženi zagreniti zadnje dneve, ki bi jih lahko oba ob pokojnini mirno preživela.

Mož je enostavno odšel v dom počitka ter je tako vsa njegova pokojnina šla za njegovo celotno oskrbo. Ženi je ostala le njena skromna pokojnina, od katere pa ne bi mogla živeti. Pokojnina pa je bila spet tolikšna, da ni bila upravičena do socialne podpore.

Sele sedaj je žena, pravzaprav je bila zaradi svoje težavne situacije prisiljena vložiti tožbo za ločitev že zdavnaj razpadelega zakona. Skušala bo v zakonskih okvirih doseči, da bo po dolgih letih skupnega sicer neuspelega zakona, imela kolikor toliko dostojno starost.

L. M.

Prodaj

ZIČNE MREŽE za ograjo, mreže za presipavanje peska, KARO PLETIVO, ZIČNE VLOŽKE, »SLAFARIJO« dobi pri Rabič Justin, Bled, Rikljeva 5 2438

Poceni prodaj PRALNI STROJ biljana 4. Zemljič, Linhartova 15, Radovljica 2504

Prodaj 20 novih AŽ panjev na 10 satov. Lotrič Alojz, Podlonk 12, Železniki 2505

Prodaj dobro ohranjeno MOTORNO KOSILNICO reform z žetveno napravo. Lombar, Nova vas 6, Predvor 2506

Prodaj KRAVO po izbiri, dobre mlekarice. Sp. Besnica 50 2507

Prodaj motorno vprežno SKROPILNICO dobro ohranjeno. Naslov v oglasnem oddelku 2508

Ugodno prodaj SLAMOREZNICO na verigo in puhalnik, skoraj novo, in elektromotor 5,5 KM. Sr. vas 4, Golnik 2509

Prodaj SLAMOREZNICO s puhalnikom. Naslov v oglasnem oddelku 2510

CEMENT prodaj po ugodni ceni. Trata 18, Skofja Loka 2511

Prodaj polavtomatični PRALNI STROJ z vgrajeno centrifugo. Kranj, Titov trg 22 2512

Prodaj OTROŠKI globok VOZICEK avstrijski. Planina 5, Kranj 2526

Izdaja in tiska ČP »Gorenjski tisk« Kranj, Koroska cesta 8. — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Trg revolucije 1 (stavba občinske skupščine) — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135. — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, malooglasna in naročniška služba 22-152 — Naročniki: letna 32, polletna 16 N din, cena za eno številko 0,50 N din. Mali oglasi: beseda 1 N din, naročniki imajo 10 % popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

Motorna vozila

Prodaj FIAT 600 v zelo dobrem stanju zaradi odhoda v tujino. Strahinč 70, Naklo 2513

Prodaj MOTOR NSU maks., prevoženih 11.500 km. Naslov v oglasnem oddelku 2457

Prodaj FIAT 750, letnik 1965 s prevoženimi 43.000 km. Tupaličič 17, Predvor 2514

Prodaj motorno kolo java 175 ccm, skoraj novo, še z garancijo, za 250.000 S din. Vzajem tudi ček. Potočnik Miloš, Pionirska 10, Javornik-Jesenice 2527

Kupim

Kupim KOTEL BRZOPARILNIK, 150—200 litrov. Naslov v oglasnem oddelku 2515

Kupim mlado KRAVO, dobro mlekarico. Pretnar, Podbrezje 87, Duplje 2516

Stanovanja

HISICO na GORENJSKEM tudi potrebno popravila kupim. Najraje blizu jezera in gozda. Hribar Tatjana, Ljubljana, Cigaletova 10/IV 2517

Prodaj nedograjeno stanovanjsko HISO v Predvoru. Naslov v oglasnem oddelku 2518

Eno- in polsobno STANOVANJE, novo, v bloku Ljubljana-Siška zamenjam za enakega v Kranju ali bližnji okolici. Markelj Milan, Sišenska, blok 15, Ljubljana 2519

Oddam opremljeno SOBO v Kranju. Naslov v oglasnem oddelku 2520

Obvestila

POLAGAMO in BRUSIMO PARKET. Ponudbe poslati pod »parket« 2495

Preusmeril sem proizvodnjo na stavbeno pohištvo. Se priporočam, konkurenčne cene. MARKUN FRANC, mizarstvo, Ribno pri Bledu 2468

Zaposlitve

Za delo v livarni sprejem izkušenega ali priučenega LI-VARJA ter pomožnega delavca, ki bi imel veselje v tej stroki. Naslov v oglasnem oddelku 2521

Iščem dobrega kvalificiranega MIZARJA za stavbeno delo. Stanovanje zagotovljeno. Mizarstvo Ovšenik, Kranj Jezerska c. 108/C 2522

Slovenska poštena družina, zaposlena v Svici, sprejme GOSPODINSKO POMOČNICO z delnim znanjem nemščine. Informacije: Škrjanc Jakob, Zadobrava 76, pošta Polje-Ljubljana 2523

Ženitve

Osamljen vdovec s pokojnino, star 65 let, želi spoznati sebi enako vdovo, staro od 55—60 let. Ponudbe poslati pod »lepa jesen« 2524

Izgubljeno

Od Golnika do Kranja sem izgubil AKTOVKO z orodjem. Kdor bi jo našel, naj proti nagradi sporoči Zupan, Moše 31, Smlednik 2525

AMD KRANJ**razpisuje****JAVNO LICITACIJO**

za prodajo dveh motornih koles

znamke PUCH 175 ccm. Licitacija bo v soboto, dne 24. maja ob 14.30.

Medveda ušla iz živalskega vrta

V torek dopoldne je na Rožniku pri Ljubljani pokazalo. Miličniki ljubljanske uprave javne varnosti so morali ustreliti dva medveda, ki sta ušla iz ljubljanskega živalskega vrta. Osem centimetrov debela snežna odeja je namreč tako upognila drevje,

da je s svojo težo padlo na visoko mrežno ograjo, za katero sta bila kosmatinca. Po dve leti stara medveda, težka okoli 100 kilogramov, sta takoj izrabila priložnost. Splezala sta čez poškodovano ograjo in se zatekla v gozd.

Stanovanjsko podjetje Radovljica

odda z mesecem junijem

v najem

GOSTINSKI LOKAL NA BLEDU

(bivši bunker bar)

Cesta narodnih herojev št. 3

Lokal meri 182 m², je popolnoma na novo urejen in je opremljen z gostinskimi inventarjem za 90 sedežev.

Pogoji oddaje:

1. Lokal naj se uporablja kot restavracija narodnih jedi in domačih specialitet.
2. Izklicna najemna cena letno je 35.000.— N din. Najemnina mora biti plačana za vse leto do 1. septembra v letu.
3. Za leto 1969 se plača 70% od ponudene najemnine.
4. Vložena kavcija ostane pri podjetju, dokler traja najemna pogodba in se ne obrestuje.

Pismene ponudbe je poslati v zaprti ovojnici na naslov: Stanovanjsko podjetje Radovljica najkasneje do 2.6. 1969. Na ovitku je napisati oznako ponudba za najem lokala na Bledu.

Do dneva vložitve ponudbe, je vplačati tudi kavcijo v znesku 4.000.— N din, ki se vrne, če ponudnik na natečaju ne uspe oziroma ostane vložena kot je navedeno v točki 4. Če ponudnik na natečaju uspe, pa od ponudbe odstopi, se mu kavcija ne vrne. Kavcijo je vplačati na naslov podjetja na tekoči račun 5154-1-996.

Skupaj s ponudbo je predložiti tudi dokaze o strokovni usposobljenosti za gostinsko stroko in podatke o dosednji zaposlitvi ter potrdilo o plačanih družbenih obveznostih.

Komisija za odpiranje pismenih ponudb ima pravico izbirati med najboljšimi ponudniki ne samo po višini ponudene najemnine, temveč tudi po strokovni usposobljenosti ponudnika.

OBVEŠČAMO POTROŠNIKE NASELIJ KLANEC, PLANINA, DA BOMO ODPRLI NOVO PRODAJALNO MESA NA KLANCU,

Cesta talcev 7, pri Grašiču, p. d. pri Blažunu. Prodajalna bo odprta dne 22. maja ob 8. uri in bo poslovala vsak dan od 7.—12. in od 14.—17. ure, razen ob nedeljah in ponedeljkih popoldne, ko bo mesnica zaprta.

Prodajalna bo imela stalno na zalogi vse vrste svežega mesa, mesnih izdelkov, perutnine, jaje, mlečnih izdelkov in konzerv.

Potrudili se bomo, da vas bomo oskrbovali s kvalitetnimi izdelki.

PRIPOROČA SE KOLEKTIV OBRATA KLAVNICE.

Nesreče zadnjih dni

Pri skladišču podjetja Tobak na Jesenicah se je v petek, 16. maja, popoldne pripetila hujša prometna nesreča. Voznik tovornega avtomobila Leopold Ravnihar je peljal iz dvorišča, pri tem pa je zapeljal po nasipu v globino kakih 15 metrov in se ustavil ob skali. Voznikova žena Slavka Ravnihar je bila v nesreči huje ranjena in so jo odpeljali v jeseniško bolnišnico. Škode na tovornjaku je za okoli 1000 N din.

V soboto, 17. maja, ob pol deveti uri zjutraj je voznik motornega kolesa Leopold Stojanšek iz Poljč zadel Draga Crukoviča, pacienta bolnišnice za duševne bolezni v Begunjah, ki mu je nenadoma skočil pred motorno kolo. Pri tem sta oba padla in se huje ranila.

Istega dne dopoldne je na cesti drugega reda med Kranjem in Brniki pri odcepu za Voklo voznica osebne avtomobila Rozalija Sekne izsiljevala prednost pred kolesom s pomožnim motorjem, na katerem se je peljal Franc Štiglic iz Kranja. Pri trčenju je bil Štiglic huje ranjen.

Zaradi neprimerne hitrosti in vinjenosti je v ovinku zaneslo s ceste po nasipu osebni avtomobil, ki ga je vozil Matija Čoz iz Ljubljane. Avtomobil se je dvakrat prevrnil po nasipu. Sopotnica Marija Ritoper je bila v nesreči huje ranjena. Škode na avtomobilu je za 4000 N din.

V nedeljo nekaj pred šesto uro zjutraj je na Cesti maršala Tita na Jesenicah voznik osebne avtomobila Jovan Božič z Jesenic izsiljeval prednost pred osebnim avtomobilom nemške registracije, vozil ga je Josef Reinzinger. Pri trčenju je nastalo za 5000 N din škode.

V Gozdu pri Kranjski gori je v nedeljo opoldne voznik osebne avtomobila nemške registracije Nedelko Mršič zaradi neizkušenosti zapeljal s ceste in se zaletel v ograjo. Ranjen ni bil nihče, škode pa je za okoli 8000 N din.

Zaradi neprimerne hitrosti je v nedeljo okoli pol devete ure zvečer na cesti tretjega reda v vasi Hlebec zavozil s ceste voznik osebne avtomobila Stane Dornič iz Radovljice. Pri trčenju ob drevo je bil voznik huje ranjen. Škode na avtomobilu je za 2000 N din.

Na cesti tretjega reda med Bledom in Gorjami sta v ponedeljek ob pol sedmi uri zjutraj v nepreglednem ovinku trčila avtobus, ki ga je vozil Janez Lah iz Sp. Gorij in voznik osebne avtomobila Viktor Ravnik iz Bohinjske Bele. Škode na vozilih je za okoli 6500 N din.

L. M.

Zahvala

Ob prerani izgubi našega dobrega moža, očeta, starega očeta, brata, strica in tasta

Franca Švegelj iz Gorič
kovaški mojster

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Posebna hvala g. župniku, sosedom, pevcem iz Kranja, Komunalnemu servisu za pomoč, bolnišnici Golnik, oddelku 500. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Ivanka, sinova Franci in Milan z družinama, sestre in drugo sorodstvo.

Goriče, Kranj, dne 14. maja 1969

Vlom v samopostrežno trgovino

V noči na ponedeljek, 19. maja, je neznani vlomilec obiskal samopostrežno trgovino »Pri Mostu« v Kranju, Vodopivčeva ulica. V notranjost je prišel tako, da je na vhodnih vratih razbil steklo. V trgovini je nasilno odprl predal električne registrske blagajne in si prilastil 2200 N din.

Požar v hotelu

V petek, 16. maja, je izbruhnil požar v podstrešju depandanse hotela Pod Voglom Ribičev laz pri Bohinjski Bistrici. Pogorelo je ostrežje in tretje nadstropje kljub vsem prizadevanjem gasilcev. Komisija meni, da je nastal požar zaradi napake v električni napeljavi, vendar pa dokončni vzrok požara še ni ugotovljen. Škodo cenijo na okoli 1.500.000 N din.

PREDILNICA VOLNE V NAKLEM razpisuje javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev in drobnega inventarja:

- dva mikalnika in en trgalec na dva bobna;
- razni elektromotorji znamke Siemens, Sever in R. Končar;
- razna električna stikala;
- zimske sani;
- moped;
- pisalni stroj;
- peč (Lutz);
- in še več različnih predmetov.

Javna dražba bo v petek, dne 23. maja 1969, ob 8. uri v Naklem na sedežu podjetja.

Prednost pri nakupu ima družbeni sektor.

Kranj CENTER

21. maja amer.-jugosl. barv. film RES ZVESTA ŽENA ob 16. in 20. angl. barv. CS film MISTER DESET Odstotkov ob 18. uri

22. maja amer.-švic. barv. CS film TARZAN IN DECEK IZ DŽUNGLE ob 16., 18. in 20. uri

23. maja amer.-švic. barv. CS film TARZAN IN DECEK IZ DŽUNGLE ob 16., 18. in 20. uri

Kranj STORŽIČ

21. maja amer. film CI-MARRON KID ob 16. uri, franc. barv. CS film ANGELIKA, PRELEPA LJUBIMKA ob 18. in 20. uri

22. maja italij. barv. film NASE DOBRE ŽENE ob 16. in 18. uri, angl. barv. CS film MISTER DESET Odstotkov ob 20. uri

23. maja amer. film CI-MARRON KID ob 16. uri, italij. barv. film NASE DOBRE ŽENE ob 18. uri, premiera amer. barv. CS filma KO PADE NOČ ob 20. uri

Tržič

21. maja franc. barv. CS film ANGELIKA, MARKIZA ANGELOV ob 18. in 20. uri
23. maja amer. barv. CS film TARZAN NA VELIKI REKI ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

21. maja italijan. barv. film NASE DOBRE ŽENE ob 18. in 20. uri

22. maja amer. film CI-MARRON KID ob 18. in 20. uri

Škofja Loka SORA

21. maja amer. barv. film SIMFONIJA HEROJEV ob 18. in 20. uri

22. maja amer. film SPOVEDUJEM SE ob 20. uri
23. maja amer. film SPOVEDUJEM SE ob 18. in 20. uri

Radovljica

16. maja franc. barv. film MANON 70 ob 20. uri

Jesenice RADIO

21. maja angl. barv. film LJUBEZEN IN BOLNICARKE

22. maja amer. film ŽENA V IZLOŽBI

23. maja amer. barv. CS film GRAND PRIX

KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT, SKLADIŠČE KRANJ (bivši: Beksell)

obvešča

potrošnike krmil, da ima stalno na zalogi razna krmita za:

- kokoši nesnice in piščance
- krave molznice in tele
- prašiče
- koruzo v zrnju, šrot, pšenico itd.

Cene zmerne
Dostava hitra

Kino

Jesenice PLAVŽ

21. maja amer. film ŽENA V IZLOŽBI

22.—23. maja amer. barv. CS film REVOLVERAS APASKEGA KLANCA

Zirovnica

21. maja amer. barv. CS film DVANAJST ZIGOSANIH

Dovje - Mojstrana

21. maja amer. barv. CS film DVANAJST ZIGOSANIH

Kranjska gora

22. maja angl. barv. film LJUBEZEN IN BOLNICARKE

Uvrstitev kranjskih plavalcev med jugoslovansko deseterico

Prvič v nekaj zadnjih let smo dobili uradne lestvice najboljših jugoslovanskih plavalcev in plavalk. Zato je prav, da pogledamo, kako je s kranjskim plavcem.

V našem časopisu smo redno spremljali dogajanja v jugoslovanskih bazenih in tudi v bazenih po Evropi, kadar so tam nastopili tekmovalci domačega Triglava, zato je našim bralcem več ali manj znano, da so kranjski plavalci že letos dosegli vrsto pomembnih rezultatov, saj so bili v moštvenih državnih prvenstvih tako člani kot starejši pionirji in mlajši pionirji trikrat tretji v državi. Kako pa kot posamezniki vrednotijo, pa naj nam pokaže vpogled v TABLICE PSJ za leto 1968:

MOSKI:

- 100 m crawl: 4.—5. Sašo Košnik (0:58.7)
400 m crawl: 3.—4. Sašo Košnik (4:38.2), 10. Brane Milovanovič (4:52.9)
1500 m crawl: 3. Sašo Košnik (18:49.1), 4. Brane Milovanovič (19:33.8)
200 m delfin: 3. Andrej Slavec (2:31.6)
200 m mešano: 7. Sašo Košnik (2:30.6)
400 m mešano: 7. Andrej Slavec (5:29.4)

ŽENSKE:

- 800 m crawl: 7. Lidija Švarc (11:30.5), 8. Nuška Virnik (11:33.2), 10. Branka Mihelič (11:43.4)
100 m hrbtno: 5. Breda Pečjak (1:15.4)
200 m hrbtno: 5. Breda Pečjak (2:43.6)
100 m prsno: 3. Judita Mandeljc (1:22.7), 4. Lidija Švarc (1:23.5)
200 m prsno: 2. Lidija Švarc (2:57.0), 5. Judita Mandeljc (3:00.8)
200 m delfin: 6. Marjetka Šmid (3:06.6)
200 m mešano: 7. Lidija Švarc (2:50.4)
400 m mešano: 2. Lidija Švarc (5:58.6)

To so mesta kranjskih plavalcev med jugoslovansko deseterico, medtem ko se vsi ostali (tudi pionirji) uvrščajo med najboljših dvajset. Prav je, da se na pragu nove letne sezone podrobneje seznanimo z lanskimi rezultati, s katerimi bomo primerjali letošnje in jih tudi ocenjevali.

I. S.

Pred turnirjem podzveznih pionirskih reprezentanc za prvenstvo SRS v nogometu V borbi za tretje mesto

24. in 25. maja bo v Murski Soboti letošnji turnir pionirskih podzveznih nogometnih reprezentanc. Za ta turnir se tudi gorenjska reprezentanca marljivo pripravlja, saj brani naslov prvaka SRS. Tak turnir je bil namreč lani v Kranju, kjer je gorenjska reprezentanca presenetljivo osvojila prvo mesto. Pred odhodom na to tekmovanje sta nam selektor reprezentance Rudi Gros in njegov pomočnik Ivan Kranjc dejala:

»Priprave so bile letos nekoliko krajše, pa tudi letošnja selekcija je nekoliko slabša od lanske. Glede na to pričakujem, da bomo zadovoljni, če bomo osvojili tretje mesto. V Mursko Sobotu bo odpotovalo 16 igralcev. Na pot bodo odšli po vsej priliki naslednji igralci: Brezar, Flander, Štader, Mrak, Jakovec - (Triglav), Križnar, Benedik, Zupan, Pucelj - Kranj, Vidmar, Mencinger, Bec - (Lesce), Raković, Ilić, Jereb - (Jesenice), Potočnik (Svoboda), Merčun (Naklo) in Mohorič (Trboje).

P. Didić

Športne novice

NOGOMET — V nedeljo so gorenjski predstavniki v republiških ligah dosegli naslednje rezultate: Rudar: Triglav 3:1 (1:0), Kranj: Litijska 0:5 (0:0), Tolmin: LTH 0:2 (0:0), Zagorje: Kamnik 6:2 (1:1).

ROKOMET — Tržiški igralci so nepričakovano izgubili na domačem igrišču srečanje v okviru republiške lige s Piranom s 16:17 (7:9). Poraz pa sta doživeli tudi obe ekipi z Gorenjske v republiški ligi. Rezultati: Brežice: Kranj 15:8 (7:7), Olimpija: Selca 16:11 (11:6).

KOSARKA — V republiški ligi so bili doseženi naslednji rezultati: moški — Koroj: Maribor 84:87, Jesenice: Triglav 55:60; ženske — Koroj: Jesenice 36:53.

ODBOJKA — V drugi zvezni ligi so Jeseničani na domačem igrišču premagali Zeleničarja s 3:2. V republiški moški ligi pa je Kamnik doma izgubil z Izolo 2:3, v ženski ligi so Jesenice odpravile Brestanico s 3:0, Kamničanke pa so izgubile v Celju z istoimenskim moštvom z 0:3.

SMUČANJE — Na tradicionalnem Majnikovem veleslalomu nad Češko kočo so imeli v nedeljo daleč največ uspeha tekmovalci z Jesenic. Zmagali so ekipno in posamično v vseh disciplinah, razen pri članicah. Zmagovalci so postali: člani Gašperšič, starejši mladinci: Albreht, mlajši mladinci: Vovk, mladinke: Gazvoda, članice: Bevc (Trbovlje).

NAMIZNI TENIS — Na tretjem republiškem namiznoteniškem turnirju v Ljubljani je ekipa Triglava v moški konkurenci zasedla drugo mesto, Kranj pa šesto. Pri ženskah pa je bil Triglav tretji.

Kegljači Triglava v Zahodni Nemčiji

Pod vodstvom Staneta Rebolja bo v petek odpotovala v Zahodno Nemčijo kegljaška ekipa Triglava, ki se bo pomerila z ekipo kegljaškega kluba Würzburg. Za ekipo Triglava bodo nastopili: Mirol Ambrožič, Lojze Kordež, Anton Česen, Milan Jereb, Stane Bregar, Milan Vehovec, Cvetka Čadež, Justo Rozman, Zlata Mihelič, Marta Martinčič, Cilka Bregar in Kristina Popovič.

P. Didić

Finale za atletski pokal Slovenije Triglav obdržal tretje mesto

Kranjski atletski delavci so v nedeljo uspešno organizirali finalno tekmovalstvo za APS za starejše mladince. Od 16 klubov, ki so imeli pravico do sodelovanja, je v Kranj poslalo 14 atletskih organizacij prek 120 mladincev. Kot že dve leti poprej so tudi tokrat pokal osvojili predstavniki ljubljanske Olimpije. Njihova zmaga je povsem zaslužena, saj je le celjski Kladivar segal po lovoriki.

Domačini so tokrat dosegli največ. Tretje mesto v tako močni konkurenci je nedvomno velik uspeh okrnjene ekipe Triglava. Jeseničani, ki jih je zastopal samo en tekmovalec, so zasedli 14. mesto.

Kljub začetku sezone so bili doseženi zelo dobri rezultati. Najbolj se je seveda odlikoval član Olimpije Pečar, ki je v metu diska dosegel nov rekord SFRJ za st. mladince in SRS za starejše mladince in člane. Med domačini je največje presenečenje pripravil Bojan Starman, ki je v teku na 100 m zabeležil zelo dober čas 11,2 in osvojil drugo mesto.

NEKAJ REZULTATOV — 100 m: 1. Mele (OI) 11,0, 2. Starman (Tr) 11,2; 1500 m: 1. Saje (OI) 4:09,7, 5. Tepina (Tr) 4:13,0; višina: 1. Kristan (NM) 180, 8. Krumpak 165, 9. M. Prezelj (oba Tr) 165; troskok: 1. Košir (Mb) 14,13,

8. Osovnikar (Tr) 11,35; palica: 1. Peterka (KI) 360, 2. Krumpak (Tr) 340; krogla: 1. Štivec (OI) 13,57, 6. Pristov 11,71, 7. Napast (oba Tr) 11,67; disk: 1. Pečar (OI) 51,31, 2. Pristov (Tr) 38,20; kladivo: 1. Pristov 44,68, 2. Lapanja (oba Tr) 41,17; 4 × 100 m: 1. Kladivar 44,2, 4. Triglav 45,3; VRSTNI RED: 1. Olimpija Ljubljana 298,5, 2. Kladivar Celje 270, 3. Triglav Kranj 100... 14. Jesenice 2.

Na enakem tekmovalstvu za starejše mladinke so v Celju zmagale mladinke Kladivarja, Triglav pa je zasedel peto mesto. Skupno je nastopilo 13 kolektivov. Kranjčanke so dosegle naslednje boljše rezultate —

60 m: 5. Klemenc 8,2; višina: 4. Trček 140; daljina: 3. Klemenc 5,13, 6. Hribar 4,89; 4 × 100 m: 5. Triglav 53,2.

M. Kuralt

Izbrali so najhitrejšega pionirja in pionirko Legat in Klemenčeva

V okviru tradicionalnega mednarodnega atletskega mitinga Alpe-Adria, ki bo jutri, 22. maja na centralnem stadionu v Ljubljani, bodo letos že drugič izbirali najhitrejšega pionirja in pionirko Slovenije. Pravico do udeležbe imajo zmagovalci področnih tekmovalj v teku na 60 m. Zastopnika Gorenjske so izbrali v sredo na stadionu v Kranju. Letos bosta nastopila Legat iz Zirovnice in Klemenčeva iz Kranja. Nada Klemenc bo tako branila lani osvojeni naslov najhitrejšje

pionirke Slovenije, ki ji je prinesel tudi državni rekord za pionirke in mlajše mladinke v teku na 60 m (7,7).

REZULTATI — pionirji: 1. Legat (OS Zirovnica) 7,6, 2. Grošelj (F. Prešeren) 7,7, 3. Potočnik (OS Senčur) 8,1, 4. Mežek (OS Zirovnica) 8,2, 5. Kristanc (OS Senčur) 8,3.

Pionirke: 1. Klemenc (OS S. Jenko) 8,1, 2. Hribar (OS S. Jenko) 8,4, 3. Kavčič (OS Škofja Loka) 8,7, 4. Štupnikar (OS Škofja Loka) 9,0, 5. Koželj (OS S. Jenko) 9,1.

M. K.

Zmaga KK Preddvor - Bela

V organizaciji ŠD Borec je bil pred dnevi na avtomatskem kegljišču v Kranju četverboj v borbenih igrah v počastitev 50-letnice ZKJ. Prvo mesto je osvojila ekipa

kegljaškega kluba Preddvor-Bela. Rezultati: 1. KK Preddvor-Bela 727, 2. Simon Jenko-Podreča 680, 3. ŠD Borec 652, 4. Tržič 645.

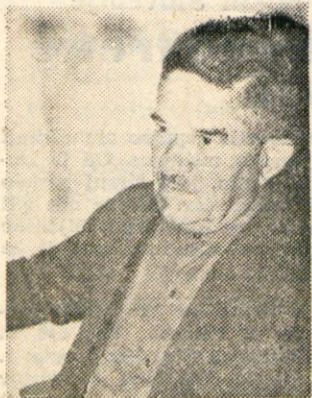
P. Didić

Prvenstvo Gorenjske v borbenih igrah Triglav pred Jesenicami

Pred dnevi je bilo v Kranju letošnje prvenstvo Gorenjske v borbenih igrah. Prvo mesto so osvojili kegljači Triglava. Izreden uspeh pa so zabeležili tudi igralci novoustanovljenega kluba Elektro Kranj, ki so zasedli

tretje mesto. Vrstni red: 1. Triglav 1729, 2. Jesenice 1714, 3. Elektro 1681, 4. Ljubelj 1552, 5. Kranjska gora 1524, 6. Bled 1476, 7. Simon Jenko-Podreča 1281.

P. Didić

Kozelj Aleš, Hotemože 47, Preddvor, je izžrebal naslednje naročnike:

Vodnik Franc,
Bukovščeva c., Dob
Babič Janez,
Bistrica 7, Duplje
Zupančič Marija,
Gozd Martuljk 7/b
Bergant Angela,
Kropa 26

Waisseisen Vinko, Dolnice 7/a, Šentvid nad Ljubljano, je izžrebal naslednje naročnike:

Dolinšek Francka,
Trstenik 22, Golnik
Demšar Marija,
Babnikova 4, Ljubljana

Novak Peter,
Prebačevo 12, Kranj
Nemec Valentin,
Nova vas 21, Radovljica

Bešter Minka, Selo 10, Zirovnica, je izžrebala naslednje naročnike:

Šilar Jože,
Krnlca 51, Zg. Gorje
Nograšek Jože,
Predoslje 128, Kranj
Žlebnik Franc,
Sp. Luša 2, Selca
Odar Lovrenc,
Stara Fužina 26

Žagar Francka, Kranjska gora 195, je izžrebala naslednje naročnike:

Noč Kati,
Gozdna pot 3, Jesenice
Hafnar Blaž,
Dorfarje 13, Žabnica
Rahne Franc,
Vodice 128
Žibert Janez,
Suha 14, Kranj

Bališ Franc, Vodice 48, je izžrebal naslednje naročnike:

Žargar Tina,
Šutna 46, Žabnica
Pintar Marija,
Rudno 30, Železniki
Kalan Ivana,
Podlanišče 23, Cerkno
Ažman Janez,
Strahinj 34, Naklo

Naročniki žrebajo naročnike

**Objavljamo
zadnjih
20
naročnikov,
ki so jih
izžrebali
naročniki
našega
časopisa**

Za vse izžrebane naročnike pripravljamo zanimivo potovanje: Po Prešernovih stopinjah, in to po Koroški in po Kanalski dolini. Potovanje bo v soboto, 31. maja 1969, z odhodom ob 6.30 ne glede na vreme. Zberemo se na ploščadi pred občinsko skupščino Kranj.

V primeru, da se izžrebanec ne more udeležiti potovanja, lahko pooblasti družinskega člana.

Vsi, ki bodo šli na potovanje, morajo imeti veljavna potna dovoljenja. Potna dovoljenja dobite pri pristojni občinski skupščini. Izpolniti je treba prijavo in priložiti dve novejši sliki, velikosti 6x4,5 cm ter takso in denar za potno dovoljenje.

Vse izžrebance prosimo, naj upoštevajo, da stroškov za potovanje do mesta odhoda in povratka domov kakor tudi nadomestila za zamujeno delo na delovnem

**Izžrebanih
je 80 naročnikov**

Velika nagrada Loke 69

Dirkači o sebi

V soboto in nedeljo bo Škofja Loka prizorišče letos največjih cestnohitrostnih dirk pri nas. Štiri dni pred Veliko nagrado Loke 69 so nam organizatorji zagotovili, da je že skoraj vse nared. Asfaltiranje spodnjega dela proge od Lipice do Plevne je končano. Ogledali smo si prenovljeno stezo in ugotovili, da je sedaj nekoliko širša. Posebej velja omeniti zavoje, ki so jim povečali nagib. Prav zaradi njih bodo tekmovalci dosegali večje hitrosti. Ni prenačljeno trditi, da je po vsem tem — seveda če bo vreme lepo — lanskeletni rekord Avstralca Johna Doodsa (140,503 km/h) v resni nevarnosti.

Za okrepčilo gledalcev ob progi bo poskrbelo domače trgovsko podjetje veletrgovina Loka. Vzdolž vse proge nameravajo postaviti številne stojnice z jedajočo in pijačo.

Poleg številnih drugih obzorcev, ki so jih morali izpolniti dirkači, je organizator vsakemu od njih poslal tudi posebno anketno polo z vprašanji o poklicu, starosti, konjičkih, stanu, o tem, koliko časa še namerava tekmovali, o dosedanjih uspehih na večjih mednarodnih cestnohitrostnih prireditvah in podobno. Pogledali smo odgovore. Nadvse zanimivi so. Oglejmo si nekaj najsplošnejših ugotovitev: večina dirkačev je samskih, če pa so že poročeni, nimajo nimajo otrok; pod rubriko »poklic« je bilo največkrat zapisano mehanik ali šofer, ne manjka pa tudi inženirjev, tehnikov, mizarjev, električarjev, zidarjev, fotografov in celo knjižničarjev; privatni dirkači so v veliki večini, tovarniških je

zelo malo; da tekmovalci z motorji ni šala, da zahteva fizično dobro pripravljene ljudi, pravi tudi podatek o dodatni športni aktivnosti dirkačev, med katerimi se mnogi ukvarjajo z boksanjem, plavanjem, smučanjem, drsanjem, ragbyjem ali podobnim; pri vprašanju, koliko časa še mislijo tekmovali, je marsikdo enostavno narisal vprašaj, drugi pa odgovarja-

jo, da bodo vozili, dokler se jim bo to finančno izplačalo oziroma dokler bodo zmogli zdržati hude obremenitve; o škofjeljski progi imajo vsi po vrsti dobro mnenje. Tisti, ki jo poznajo nekoliko natančneje, so celo zapisali, da bi bila primerna za svetovno prvenstvo (seveda če bodo prireditelji na kritičnih mestih stezo nekoliko razširili).

I. G.

V strahu pred slano

Nenavadno nizke temperature v maju in tenka plast snega sta nas v torek zjutraj nemalo presenetila. Spet je bilo treba obleči plašče, potem ko smo jih po pravi pasji vročini prejšnjega tedna za leto tako rekoč že spravili.

Mraz in sneg je posebno presenetil tudi vrtnarje. Sneg na vrtovih ni napravil občutne škode, vendar pa se lastniki vrtov boje slane. Pri nas se je oglasil Jože Likozar iz Kranja z nekaj nasveti, kako obvarovati rastline, kot so pravkar posajene paprike in paradižnik, pred slano. Te rastline se še niso dobro ukoreninile v zemlji, zato jih v teh dneh lahko brez škode izrujemo in z zemljo vred denemo v zabojske, te pa postavimo v svetel in zaprt prostor. Tako lahko rastline preživi brez škode tudi dva dni. Ko nevarnost slane mine, jih spet posadimo.

Za nasvet smo vprašali tudi

mojstra Aleša v vrtnariji Zlato polje. Vrtnarjem svetuje, naj pred slano odnese občutljive sadike na varno, kot je opisano zgoraj. Če pa imamo večje količine paprike, paradižnika in podobno, potem čeznje položimo polivinil, vendar se ta sadik ne sme dotikati. Najbolje je, če ga pritrdimo na količke. Sicer pa je najuspešnejša obramba pred slano dimljenje. Uporabljamo jo predvsem v sadovnjakih. Večji šop vlažne slame zažgemo, da se dimi, goreti ne sme. V ta namen uporabljamo tudi stare odslužene avtomobilske gume. Pomaga tudi škropljenje z boraksom. Če ni vetrovno, potem je dimna zavesa zelo učinkovita. Škropljenje z vodo v jutranjih urah pa ni tako učinkovito. Rastline namreč lahko pomrznejo že ob enajsti uri zvečer ali malo kasneje, tako da bi bilo brez-pomena — škoda je že tu.

L. M.